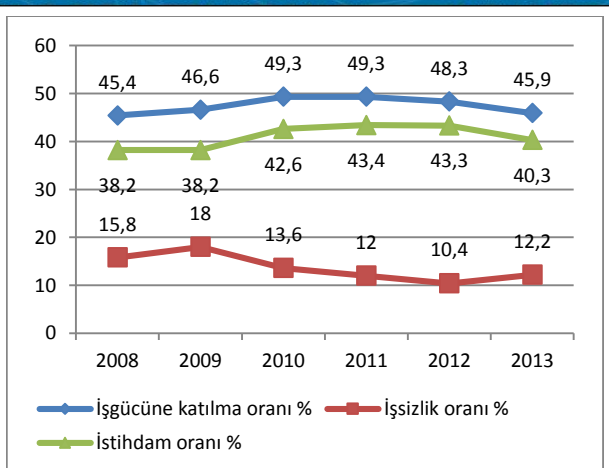

2015

KAHRAMANMARAŞ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KAHRAMANMARAŞ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

Hasan KARAKUZU
İş ve Meslek Danışmanı

Mehmet KÜÇÜKÖNDER
İş ve Meslek Danışmanı

Mevlüt MENDEŞ
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, vasıflı işgücü yetiştirememe ve yeterince istihdam yaratamama günümüz toplumlarının en önemli sorunlarındandır. Toplumların sosyo-psikolojik durumlarını olumsuz yönde etkileyen bu iktisadi sorunlar toplumsal huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasının önceliğini oluşturmaktadır. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının mevcut durumunu, taleplerini ve beklentilerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Kahramanmaraş İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Mustafa Hakan GÜVENÇER
Kahramanmaraş Valisi

ÖNSÖZ

Değişim ve gelişimde süreklilik arz eden işgücü piyasasına hâkim olmak, yön vermek, bu alanda ekonomik ve sosyal politikaları doğru üretebilmek ülkemizin gelişmesi açısından son derece önemlidir. Ülkemiz bu bağlamda son yıllarda ciddi atılımlar yapmış ve günümüz dünyasının gelişmekte olan ülkeleri arasına girmeyi başarmıştır. Yapısal değişim eş zamanlı olarak kentleşmeyi desteklerken buna bağlı olarak imalat ve hizmet sektörleri de kent merkezli olarak ortaya çıkmaktadır. Bu değişim süreci bir yandan daha rekabetçi ekonomi ve piyasa odaklı bir model geliştirirken sanayileşmenin de artmasıyla kamunun sistemdeki ağırlığının azaldığı, tarımın göreceli öneminin kaybolduğu ve küresel rekabetle bütünleşmiş bir yapının gelişmesine zemin hazırladığı görülmektedir. Üretkenliği sınırlı, rekabete kapalı ve esnekliği olmayan bir işgücü piyasasından küresel rekabete ayak uydurmaya çalışan işletmelerin beklentilerine uygun işgücünün yetiştirilmesi çok büyük önem arz etmektedir.

İşgücü piyasasının en temel problemlerinden biri iş arayanlar ve işverenler arasındaki eşleşme problemidir. Yani doğru işe uygun elemanların gönderilmesi sorunudur. Eşleşememenin temelinde işsizlerin işverenlerce talep edilen eğitim ve beceri düzeyine sahip olmamaları ve işçilerin önerilen ücreti az bulmaları ve çalışma koşullarını kabul etmemeleri yatmaktadır. Bu nedenle mesleki bilgi ve beceriye sahip nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda, Çalışma ve İş Kurumunun sunduğu aktif işgücü politikaları (Kurslar, TYP, İşbaşı Eğitim, Girişimcilik, vb.) daha da önemli hale gelmiştir. İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması, eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. İl genelinde yapılan bu araştırmanın sonucu işverenlerimizin hangi sektörde yatırım yapılması gerektiğine ışık tutması ve kurumumuzun aktif politikalarına yön verecek olması raporun sonucunun önemini daha da artırmıştır.

Bu bağlamda, çalışma sonucunda elde edilen veriler ve bu verilerin ülkemizin istihdam kurumu olan İŞKUR'un birikim ve tecrübeleri ile yorumlanarak ortaya çıkartılacak sonuçlara getirilecek çözüm önerilerinin, bundan sonraki süreçte ülkemizin ekonomi, istihdam ve sosyal geleceğine olumlu yönde etkileyeceği inancıyla hayırlı olmasını temenni ederken, bu çalışmanın hazırlanmasında emeği ve desteği olan bütün taraflara teşekkürlerimi sunarım.

Ali YÜCE
Kahramanmaraş Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ vi
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 2
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 4
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 6
KAYITLI İŞSİZ 6
AÇIK İŞLER 7
İŞE YERLEŞTİRMELER 9
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 10
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 11
İKİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
AMAÇ VE YÖNTEM 13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
SONUÇ 77
KAYNAKÇA 80
EKLER 81

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: TR63 (Hatay, Osmaniye, K.Maraş) Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 4
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 7
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 8
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı 10
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015*) 10
Tablo 6: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2014) 12
Tablo 7: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı 15
Tablo 8: Kahramanmaraş'ta Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 16
Tablo 9: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 19
Tablo 10: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 20
Tablo 11: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları 21
Tablo 12: Yarı Zamanlı Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 22
Tablo 13: Yarı zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 23
Tablo 14: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 23
Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler 24
Tablo 16: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı 25
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 26
Tablo 18: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı 29
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları 31
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları 33
Tablo 21: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 35
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 36
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 37
Tablo 24: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 38
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 39
Tablo 26: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 41
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 42
Tablo 28: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları 43
Tablo 29: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları 43
Tablo 30: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 44
Tablo 31: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 44
Tablo 32: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 45
Tablo 33: Yarı zamanlıÇalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 45
Tablo 34: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 46
Tablo 35: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre 46
Tablo 36: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 50
Tablo 37: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 51

Tablo 38: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 52
Tablo 39: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 53
Tablo 40: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 53
Tablo 41: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 54
Tablo 42: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 54
Tablo 43: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 55
Tablo 44: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı 56
Tablo 45: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı 57
Tablo 46: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler 59
Tablo 47: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 64
Tablo 48: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 66
Tablo 49: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 67
Tablo 50: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 69
Tablo 51: Yarı zamanlıÇalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 70
Tablo 52: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 71
Tablo 53: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları 72
Tablo 54: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 73
Tablo 55: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 74
Tablo 56: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 74
Tablo 57: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 75

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 5
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı 6
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş 8
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme 9
Grafik 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2015*) 11
Grafik 6: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 17
Grafik 7: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 18
Grafik 8: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar 19
Grafik 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları 26
Grafik 10: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı 27
Grafik 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı 28
Grafik 12: Açık İşi Olan İşyerleri 30
Grafik 13: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları 32
Grafik 14: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı 34
Grafik 15: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı 40
Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 49
Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 55
Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı 58
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 59
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 60
Grafik 21: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 62
Grafik 22: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 68
Grafik 23: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 69
Grafik 24: Yarı zamanlıÇalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 70

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmak amacıyla 2015 yılı işgücü piyasası talep araştırması gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilmesi ve önümüzdeki süreçte işgücü piyasasının mevcut sorunlarını çözmede bu bulguların anahtar rol üstlenmesi arzu edilmektedir.

16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen işgücü talep araştırması, Kahramanmaraş ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Araştırma bulguları kurumumuzun ilerleyen dönemde istihdama yönelik planlamalarında rehber rol oynayacaktır.

Kurumumuza kayıtlı 48567 iş arayana daha iyi hizmet sunma gayreti içindeki kurumumuz 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi içerisinde 6552 kişiyi işe yerleştirmiştir. Ayrıca 2014 yılı toplam işe yerleştirme sayısı 11683'tür

İşletmelerin nitelikli işgücüne olan ihtiyacı kurumumuzca açılan işgücü yetiştirme kurslarıyla karşılanmaya çalışılmaktadır. Bu kurslarla mesleği olmayan kişilerin işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu meslekleri edinmeleri amaçlanmıştır. Kişinin edineceği mesleği, mesleği icra edenlerce işyerinde öğretilmesi kişinin kısa sürede meslekle ilgili kazanım edinmesini sağlamış, öğrenirken üretme stratejisi üzerine kurulmuş bu yöntemle işgücü kaybının da önüne geçilmiştir. Bu bağlamda kurumumuz 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde toplam 565 kurs açmış bu kurslardan 3421 kişi faydalanmıştır.

2015 yılı ilk altı aylık dönemde 3406 kişi işsizlik ödeneği hak etmiştir. İşsizlik ödeneği hak edenlerin mesleki dağılımına bakıldığında en yüksek sayı 867 kişiyle Beden İşçisi (Genel) mesleğindedir. Bunu 137 kişiyle İplik Eğirme Operatörü mesleği takip etmektedir.

Kurumumuz hizmetlerinden yararlanan iş yeri sayısı İmalat sektöründe 316 iken bunu 197 iş yeriyle Toptan ve Perakende Ticaret alanında faaliyet gösteren iş yerleri takip etmektedir. İmalat alanında faaliyet gösteren 452 işyerinin 316'sı kurumumuz hizmetlerinden faydalandığını ifade etmiştir.

Araştırma neticesinde işverenlere yöneltilen sorulardan ve kurumumuzun gerçekleştirdiği iş ve işlemlerden derlenen bilgiler ışığında ortaya çıkan yukarıdaki bulgular kurumumuzun faaliyetlerini ve işgücü piyasasının mevcut durumunu rakamlar eşliğinde yansıtmaktadır.

GİRİŞ

Kahramanmaraş ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur; ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Kahramanmaraş ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır:

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Kahramanmaraş işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR63** olarak sınıflandırılan iller Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş'tır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Kahramanmaraş ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: TR63 (Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş) Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	45,4	15,8	38,2
2009	46,6	18	38,2
2010	49,3	13,6	42,6
2011	49,3	12	43,4
2012	48,3	10,4	43,3
2013	45,9	12,2	40,3

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

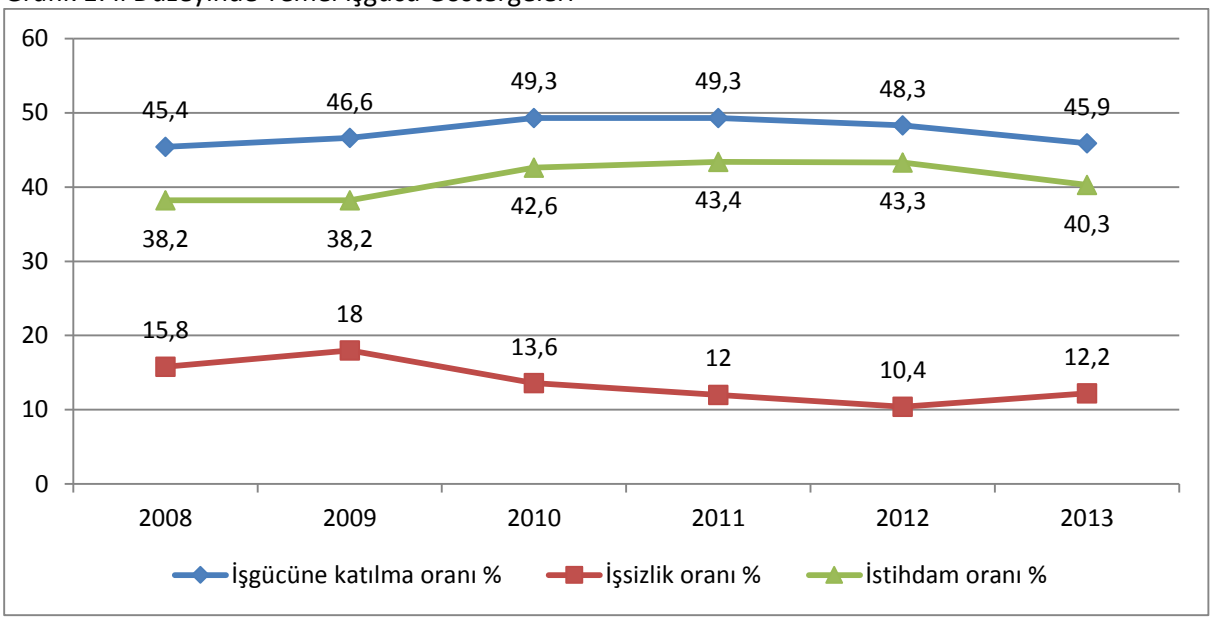

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2011 yılına kadar artış eğilimi göstermiş olup, 2011-2013 yılları arasında yaklaşık 4 puanlık bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2009 yıllarında sabit bir seyir izlerken, 2009-2011 yılları arasında artış eğiliminde olup 2011 yılı ikinci yarısından 2013'e kadar düşüşe geçmiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması, ikinci durumda ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişememesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2012 yılında bir önceki yıla göre azalış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Kahramanmaraş ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı fakat bu artışa paralel istihdam alanlarının artmadığı söylenebilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Kahramanmaraş ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

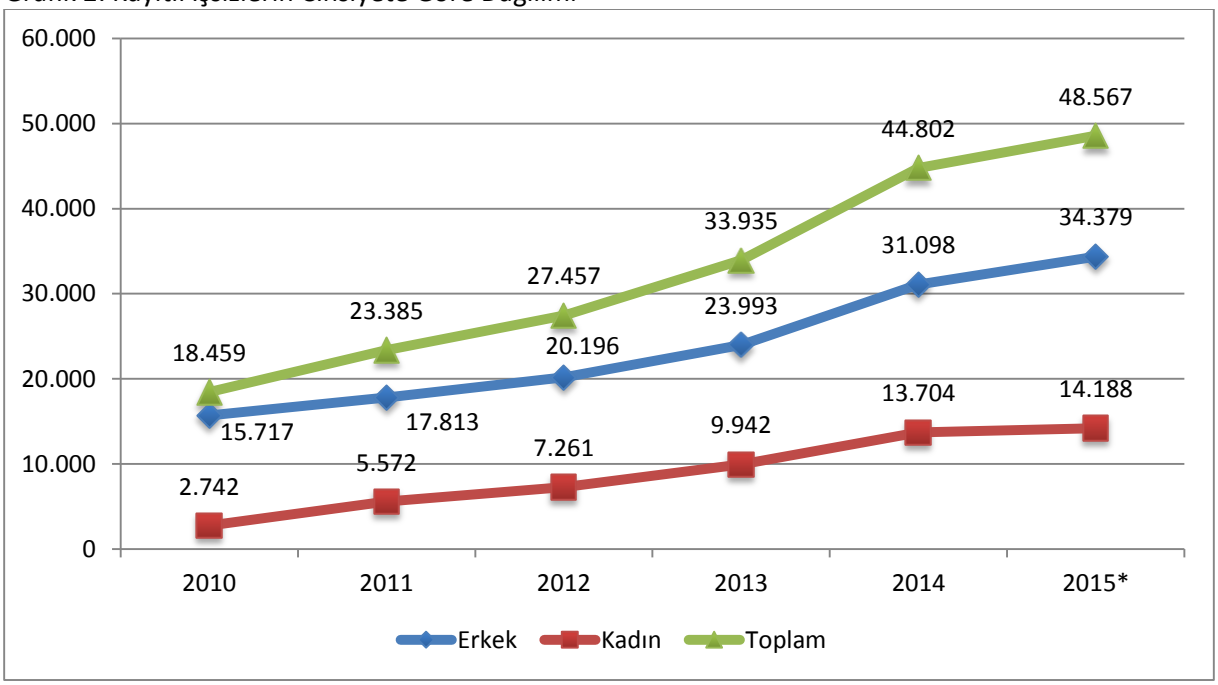

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Kahramanmaraş ilinde 18 bin 459 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı üç katına yakın artış göstererek 48 bin 567'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. Kadınlarda ise 2010 yılında 2 bin 742 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık altı kat artarak 14 bin 188 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015	
Meslek	**Kayıtlı İşsiz**
Beden İşçisi (Genel)	11.951
Temizlik Görevlisi	1.670
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	1.616
Beden İşçisi (Temizlik)	1.514
Kamyonet Şoförü	1.338
Satış Danışmanı	1.222
Sekreter	951
Şoför-Yük Taşıma	755
Diğer Meslekler	27.550
Toplam	48.567

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 48 bin 567'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Beden İşçisi (Temizlik), Kamyonet Şoförü, Satış Danışmanı, Sekreter ve Şoför-Yük Taşıma mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin genelde imalat sektöründe pek tecrübeye gerek duymaması veya işin kısa sürede öğrenilmesinden dolayı işverenin elemanı kısa sürede bulma amacıyla vasıfsız olarak belirtmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 2 bin 414 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 21 bin 552 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 12 bin 500 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısının yakalanacağı veya 2014 yılındaki açık iş sayısının geçilebileceği tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

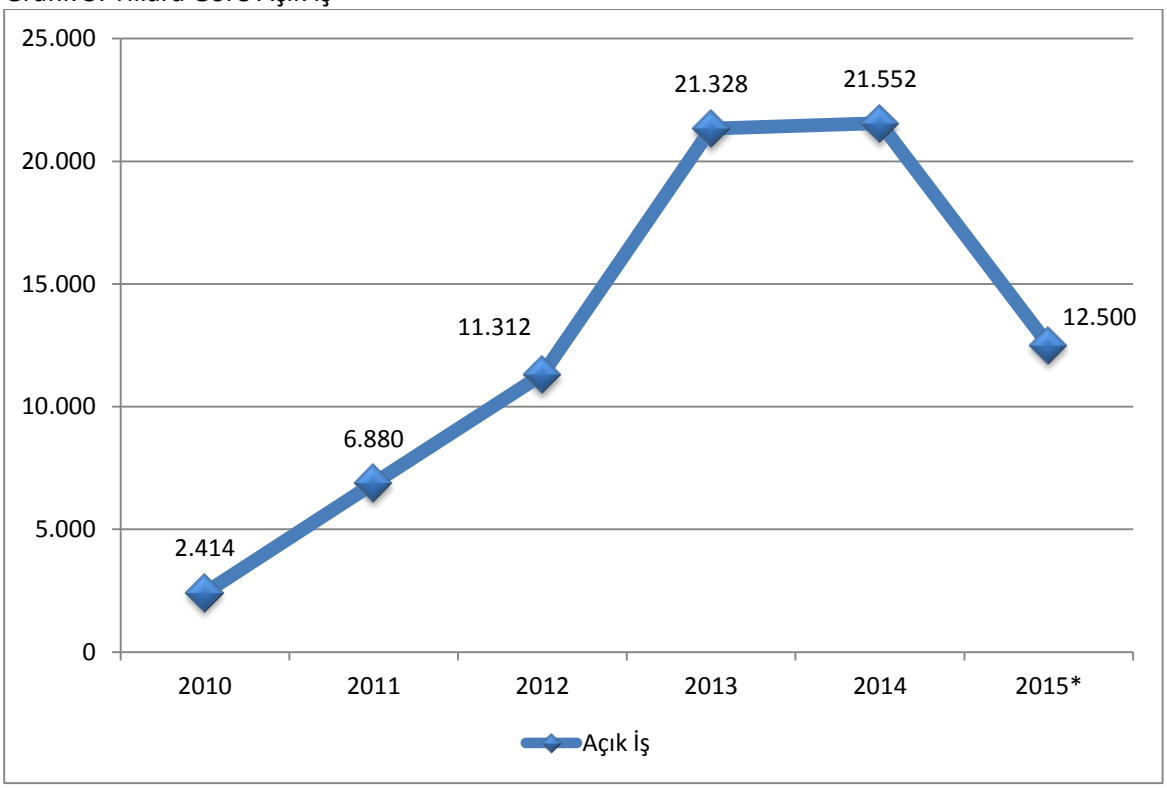

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2014-2015*		
Meslek	**Açık İş 2014**	**Açık İş 2015***
Beden İşçisi (Genel)	6.808	4.522
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	3.202	2.430
Garson (Servis Elemanı)	1.193	686
Örgü Makinası Operatörü	911	383
Temizlik Görevlisi	727	374
Makineci (Dikiş)	462	280
Elektrikçi (Genel)	443	158
Satış Danışmanı	416	152
Konfeksiyon İşçisi	378	137
Beden İşçisi (Temizlik)	376	130
Diğer Meslekler	6.636	9.252
Toplam	**21.552**	**11.683**

Kaynak: İŞKUR (2015* Ocak-Haziran Dönemi)

2014'te açık işlerin mesleklere göre dağılımı değerlendirildiğinde birinci ve ikinci sırayı kayıtlı işsizlerde olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) ve İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) almış, bu meslekleri sırasıyla Garson (Servis Elemanı), Örgü Makinası Operatörü, Temizlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Elektrikçi (Genel), Satış Danışmanı, Konfeksiyon İşçisi ve Beden İşçisi (Temizlik) izlemiştir. Kahramanmaraş ilinde tekstil işletmelerinin sektörel ağırlığı neticesinde talep edilen mesleklerin tekstil ekseninde şekillendiği söylemek mümkündür.

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında bin 855 olan işe yerleştirme sayısı yaklaşık 9 kat artarak 2013 yılında 16 bin 013'e çıkmıştır. 2014 yılında ise 11 bin 683'e gerilediği görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 6 bin 552 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

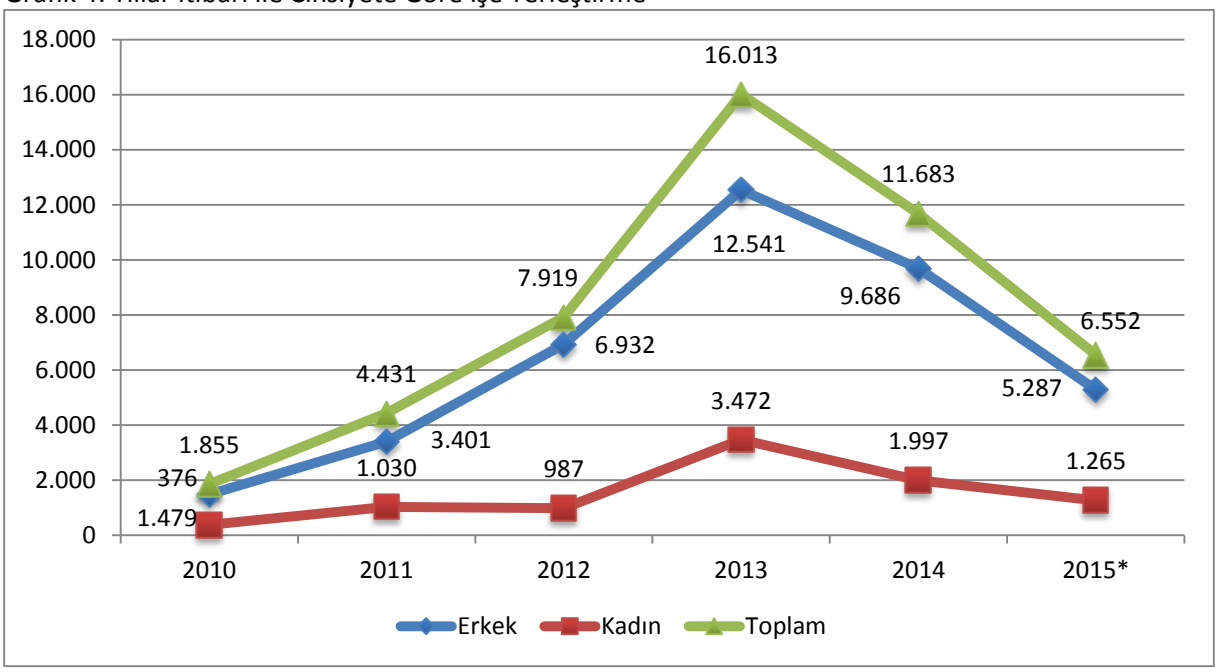

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2014	
Meslek	**İşe Yerleştirme**
Beden İşçisi (Genel)	4.522
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	2.430
Örgü Makinası Operatörü	686
Temizlik Görevlisi	383
Elektrikçi (Genel)	374
Makineci (Dikiş)	280
Beden İşçisi (Temizlik)	158
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	152
Konfeksiyon İşçisi	137
Satış Danışmanı	130
Diğer Meslekler	9.252
Toplam	**11.683**

Kaynak: İŞKUR

2014 yılında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Örgü Makinası Operatörü, Temizlik Görevlisi, Elektrikçi (Genel), Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Temizlik), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Konfeksiyon İşçisi ve Satış Danışmanı meslekleri takip etmektedir. Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendini göstermektedir.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	106	2.287	455	842	4	292	565	3.421	46	3.846
2014	75	1.283	470	887	6	389	551	2.559	124	4.823
2013	49	863	277	700	5	374	331	1.937	104	3.666
2012	73	1.277	65	256	3	187	141	1.720	28	691
2011	38	904	10	124	1	125	49	1.153	19	369
2010	47	1.024	1	3	3	314	51	1.341	33	1.116

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 565 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 3.421 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 3 bin 846 kişi programdan yararlanmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 455 İEP düzenlenmiş olup 842 kişi bu programlardan faydalanmıştır. Mesleki eğitim kurslarında ise 106 adet kurs düzenlenmiş olup 2.287 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Kahramanmaraş ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 3 bin 406 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Grafik 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2015*)

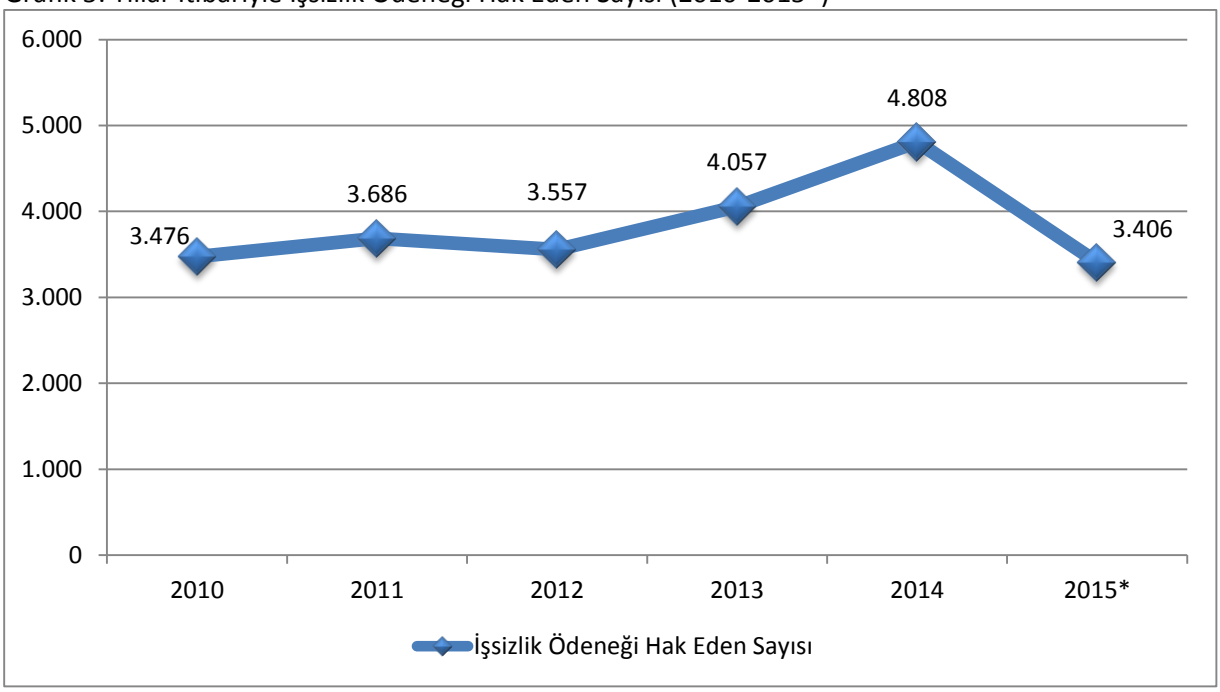

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Ekonomik durumun belirsizliği ve İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 6: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2014)

Meslek	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	1.109
Beden İşçisi (Temizlik)	228
Makineci (Dikiş)	217
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	199
Kamyonet Şoförü	137
Temizlik Görevlisi	115
Şoför-Yük Taşıma	115
Konfeksiyon İşçisi	79
Beden İşçisi (İnşaat)	76
Diğer Meslekler	2.275
Genel Toplam	2.533

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumunun yapmış olduğu Sürekli Hane Halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından bu yana işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009'dan itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmektir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların da işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım; Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik; Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" [1] kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile yarı zamanlıçalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Kahramanmaraş'ta 1564 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 61.692 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Kahramanmaraş'ta 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 1564 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörün tamamında işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektör	10+
İmalat	452
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	358
İnşaat	340
Ulaştırma ve depolama	80
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	65
Eğitim	60
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	52
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	46
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	34
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	18
Diğer hizmet faaliyetleri	18
Madencilik ve taş ocakçılığı	14
Finans ve Sigorta faaliyetleri	9
Gayrimenkul Faaliyetleri	8
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	5
Bilgi ve İletişim	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2
Genel Toplam	1564

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'taki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak işyerlerinin %29'u imalat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı (358 işyeri) ile İnşaat (340 işyeri) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yaklaşık yüzde 75'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu

3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Kahramanmaraş'ta faaliyet gösteren işyerlerinin sektörel dağılımı Türkiye geneli işyerlerinin sektörel dağılımı ile denk bir görünüm sergilemektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarıdan fazlasında İmalat sektörü ilk sırada olup Kahramanmaraş da imalat sektörünün ilk sırada olduğu bu iller arasında yer almaktadır.

Kahramanmaraş'ta en az işyeri Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründedir. Türkiye genelinde en az işyeri yine Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe hizmet vermektedir. Bu veri ışığında da ilimiz Kahramanmaraş'ın Türkiye geneli işyeri sektörel dağılımıyla benzeştiğini söylemek mümkündür.

Tablo 8: Kahramanmaraş'ta Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	31.455	4.766	36.221
Toptan ve perakende ticaret	5.871	914	6.785
İnşaat	6.434	245	6.679
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3.295	284	3.579
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	798	1.073	1.871
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.238	408	1.646
Ulaştırma ve depolama	1.370	123	1.492
Eğitim	862	459	1.321
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	568	128	696
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	493	32	524
Madencilik ve taş ocakçılığı	487	17	504
Diğer hizmet faaliyetleri	178	34	212
Bilgi ve iletişim	130	8	138
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	91	16	107
Finans ve sigorta faaliyetleri	68	21	89
Gayrimenkul faaliyetleri	67	5	72
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	22	4	26
Genel Toplam	53.426	8.536	61.692

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 61 bin 692 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 86,2'si erkek, yüzde 13,8'i kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Kahramanmaraş'ta kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Ancak bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Kahramanmaraş'ta en fazla çalışanın bulunduğu İmalat sektöründe 4,766 kadın çalışana karşılık 31,455 erkek çalışan bulunmaktadır. İmalat sektöründe çalışanların %13'ü kadın iken bu oran erkeklerde % 86,8'dir. Toplam 8,526 kadın çalışanın 4,766'sı imalat sektöründe çalışmaktadır. Bu veriden hareketle çalışan kadınların %55,8'i imalat sektöründe istihdam edilmişken bu oran erkeklerde %58,9'dur.

Çalışan kadınların sektörel dağılımına oransal olarak bakıldığında İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe toplam 1,871 çalışanın 1,073'ü kadın 798'i ise erkek olup bu sektörde çalışanların %57,4'ü kadın %42,6'sı ise erkektir. Bu oran sektörler içerisinde en çok çalışan kadın oranının İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe olduğunu göstermektedir. Daha açık bir ifadeyle İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalışanların yarıdan fazlası kadındır.

Bu verilerden hareketle kadın çalışanların yarıdan fazlası imalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmişken sektörler içerisinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde çalışanların yarıdan fazlası kadındır.

Kahramanmaraş'ta en fazla çalışan sırasıyla imalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 80'i bu sektörlerdedir. Erkeklerde en fazla çalışılan ilk üç sektör sırasıyla İmalat, İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret şeklindeyken kadınlarda bu sıralama İmalat, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret şekliyle karşımıza çıkmaktadır.

Kahramanmaraş'ta tekstil ürünlerinin üretimi alanında faaliyet gösteren işletmelerin fazla oluşu nedeniyle önceki çalışmalarda olduğu gibi istihdam sayı ve oranları yönüyle imalat sektörü bu çalışmada da ilk sırada yer almaktadır.

Grafik 6: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

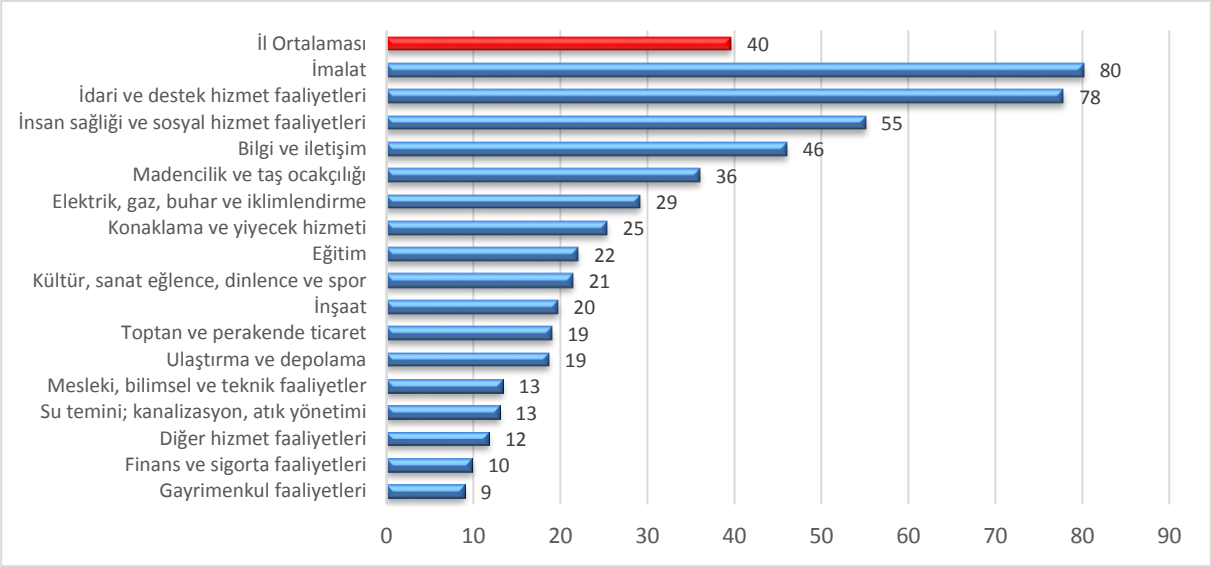

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde sektörlere göre ortalama çalışan sayısına bakıldığında yine en yüksek değerin 80 çalışanla imalat sektöründe olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise 78 çalışanla İdari ve Destek hizmet Faaliyetleri sektörü bulunurken üçüncü sırada 55 çalışanla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Türkiye genelinde 10 ve üzeri istihdama sahip işyerlerinde çalışan ortalaması 35'tir. İlimizde İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörlerinin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

Grafik 7: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

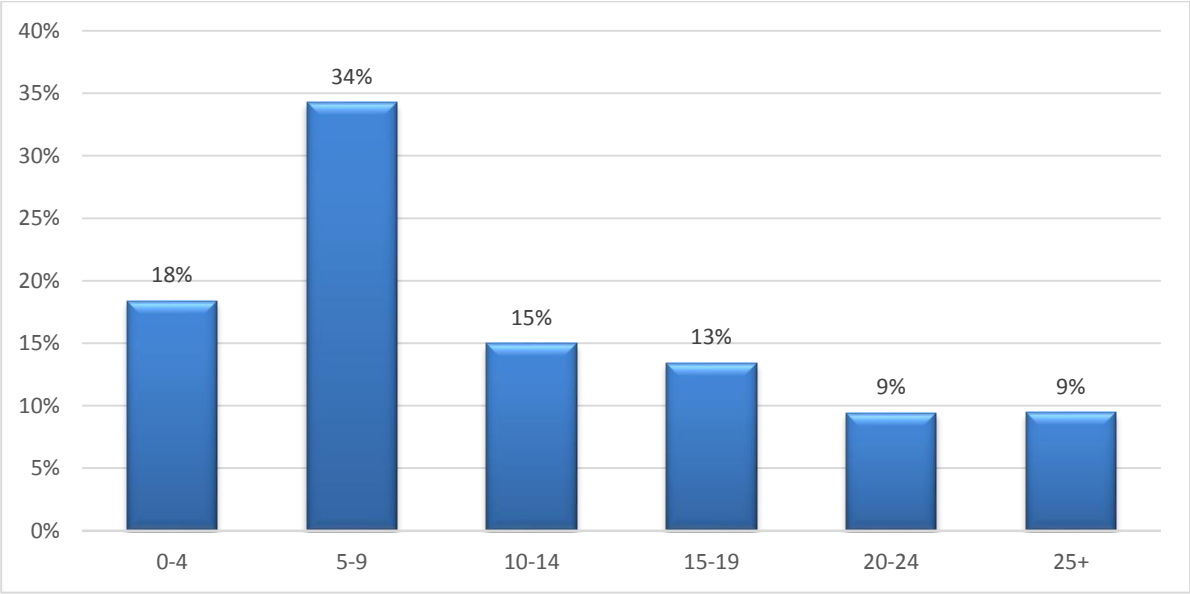

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarıdan fazlası 0-9 yıl aralığında faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise 10 yıl ve üzerinde süredir faal olan işyerlerinin oranı %46 olup kuruluşunun ilk 9 yılı içerisinde olan işyeri oranı %54'tür. 20 yıl ve üzeri süredir faal olan işyeri oranı ise %18 olarak araştırma sonuçlarına yansımıştır.

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında ülkemiz genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin %27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Kahramanmaraş'ta ise bu oran %39 olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı %13'iken ilimizde bu oran %9 seviyesindedir. Bu oranlar Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Kahramanmaraş'taki işyerlerinin yaş gruplarının farklılaştığını göstermektedir. Kahramanmaraş'taki işyerinin %54'ü kuruluşunun ilk on yılı içerisindedir.

Tablo 9: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	10+		
	Erkek	Kadın	Toplam
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	18.831	2.214	18.831
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	12.915	884	12.915
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	7.012	1.576	7.012
Hizmet Ve Satış Elemanları	4.825	1.127	4.825
Profesyonel Meslek Mensupları	3.338	1.237	3.338
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3.854	549	3.854
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.584	837	1.584
Yöneticiler	910	93	910
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	156	19	156
Genel Toplam	53.426	8.536	61.962

Kaynak: İPA 2015

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, en fazla 18.831 çalışanla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu karşımıza çıkmaktadır. İkinci sırada Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu 12.915 çalışanla yer alırken ilimizde imalat sektörünün istihdam alanında ilk sırada yer almasının etkisiyle üçüncü sırada Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu kendine yer bulmuştur.

Grafik 8: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

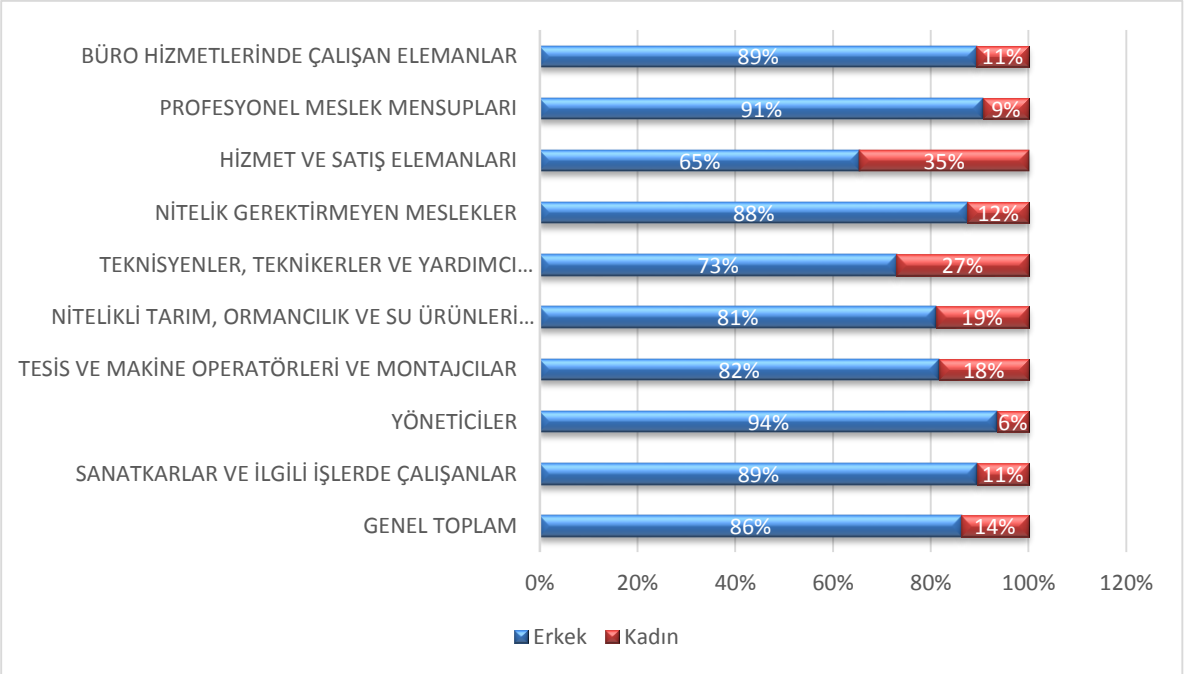

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarının cinsiyet dağılımına bakıldığında Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda çalışanların %65'i erkek %35'i ise kadındır. Bu yönüyle kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısına en yakın olduğu meslek grubunun Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu olduğunu söylemek mümkündür. Yöneticiler meslek grubunda çalışanların %94'ü erkek %6'sı kadındır. Bu veriden

hareketle cinsiyet dağılımındaki en büyük farklılığın Yöneticiler meslek grubunda olduğunu söylemek mümkündür.

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışanların %73'ü erkek %27'si kadındır. Kadınların erkek çalışan sayısına yaklaştığı ikinci meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olarak karşımıza çıkmakla birlikte bu sıralamanın üçüncüsü %81 erkek %19 kadın çalışanıyla Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur.

Genel toplamda ise çalışanların %86'sı erkek %14'ü kadındır. Genel toplama en yakın veriye %88 erkek %12 kadın çalışanıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu sahiptir.

Türkiye genelinde kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Aynı durumun İlimizde de görülmesi ilimiz verilerinin Türkiye geneli verilere benzerlik gösterdiğinin bir başka delilidir.

Tablo 10: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü
Örgü Makinası Operatörü	Paketleme İşçisi (El İle)	Örgü Makinası Operatörü
Dokuma Makineleri Operatörü	Temizlik Görevlisi	Dokuma Makineleri Operatörü
Beden İşçisi (Genel)	Sekreter	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (İnşaat)	Makineci (Dikiş)	Muhasebeci
Muhasebeci	Satış Danışmanı	Temizlik Görevlisi
Şoför-Yük Taşıma	Hemşire	Beden İşçisi (İnşaat)
Metal Levha İşçisi	Muhasebeci	Paketleme İşçisi (El İle)
Temizlik Görevlisi	Reyon Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)
Makine Bakımcı	Ön Muhasebeci	Tıbbi Dokümantasyoncu ve Sekreter

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta en fazla çalışanı olan meslekler değerlendirildiğinde ilk sırada İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) mesleği görülmektedir. İkinci sırada Dokuma Makineleri Operatörü (Dokumacı) üçüncü sırada ise Beden İşçisi (genel) mesleği yer almaktadır. Bu durumdan hareketle ilimizde tekstil eksenli İmalat sektörünün işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir yorumunu yapabiliriz.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı genel anlamda görülmektedir.

Tablo 11: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	100,0%	0,2%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,4%
İmalat	69,9%	37,8%
Eğitim	63,3%	4,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	60,3%	4,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	55,6%	1,2%
Toptan ve perakende ticaret	55,0%	23,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	50,0%	3,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	50,0%	2,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	46,2%	0,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	43,7%	2,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	40,0%	0,2%
Ulaştırma ve depolama	38,7%	3,7%
İnşaat	35,4%	14,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	18,8%	0,4%
Genel Toplam	53,4%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Kahramanmaraş'ta % 53,4'tür. Kahramanmaraş Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Kahramanmaraş'taki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her iki işyerinden birine hizmet sunma imkânı bulmuştur.

"Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi" ile "Bilgi ve İletişim" sektörlerinde faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiştir. Bu işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin dağılımındaki oransal toplamı %0,6 olarak karşımıza çıkmakla birlikte İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri arasında %37,8'le en yüksek orana sahip imalat sektöründe Kurumumuz hizmetlerinden faydalanma oranı %69,9'dur. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin dağılımı da göz önünde bulundurulduğunda en yüksek faydalanma oranı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeki kurumumuz hizmetlerinden faydalanma oranı bu tabloda dikkat çeken bir özellik göstermekle birlikte, bu veri 2015 yılı içerisinde bu sektörde faaliyet gösteren işyerlerine yönelik Kurumumuz hizmetlerini tanıtıcı çalışmaların yapılması hususunu zaruret haline getirmektedir.

Tablo 12: Yarı Zamanlı Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam
Eğitim	23,3%	136	255	391
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19,1%	92	287	379
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15,6%	412	272	684
Diğer hizmet faaliyetleri	11,1%	9	16	25
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6,0%	27	69	96
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara	5,6%	57	295	352
İmalat	5,4%	262	1032	1293
Ulaştırma ve depolama	5,3%	0	66	66
İnşaat	3,5%	2	255	257
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,6%	6	16	21
Genel Toplam	**6,3%**	1003	2562	3565

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta işyerlerinin yüzde 6,3'ü yarı zamanlı çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Kahramanmaraş'ta yarı zamanlı çalışanı olan işyeri oranı Türkiye genelinden daha düşüktür.

Kahramanmaraş'ta araştırma kapsamına giren 17 sektörün 10'unda yarı zamanlı çalışma yapılmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde yarı zamanlı çalışma yapıldığı görülmektedir. İlimizde en fazla yarı zamanlı çalışanı olan işyeri 1293 kişiyle İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu sektör işyeri sayısı en fazla olan sektör olduğu için yarı zamanlı çalışanı olan işyeri sayısında da ilk sıradaki sektör olarak tespit edilmiştir. Ancak daha sağlıklı bir analiz için sektör içerisinde yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerine bakmak daha doğru olacaktır. Eğitim sektöründeki yaklaşık her beş işyerinden birinin yarı zamanlı çalışanı bulunmaktadır. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe yarı zamanlı çalışanı olan işyeri oranı yüzde 19,1'dir. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahipken ilimizde sağlık sektöründe yarı zamanlı çalışanı olan işyeri oranı %15,6 ile üçüncü sıradadır.

İlimizde araştırma kapsamındaki tüm sektörlerde çalışan kadın sayısı erkek sayısının oldukça altında olmakla birlikte yarı zamanlı çalışma yapan üçüncü büyük sektör olan sağlık sektöründe 412 kadın 287 erkek yarı zamanlı çalışmaktadır. Yarı zamanlı çalışma yapan sağlık sektöründe kadın çalışan sayısı bu kez erkek çalışan sayısının oldukça üstündedir.

Kahramanmaraş'ta yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde çalışanların ortalama üçte biri kadındır. Yarı zamanlı çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının yarı zamanlı çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kahramanmaraş'ta yarı zamanlı çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur, yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Tablo 13: Yarı zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü
Hemşire	Garson (Servis Elemanı)	Hemşire
Paketleme İşçisi (El İle)	Aşçı Yardımcısı	Garson (Servis Elemanı)
Acil Tıp Teknisyeni	Makine Bakımcı	Temizlik Görevlisi
Veri Giriş Operatörü	Temizlik Görevlisi	Muhasebeci
Temizlik Görevlisi	Muhasebeci	Acil Tıp Teknisyeni
Ebe	Open End Makinesi Operatörü	Aşçı Yardımcısı
Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Paketleme İşçisi (El İle)
Bulaşıkçı (Stevard)	Aşçı	Aşçı
Kasiyer	Beden İşçisi (İnşaat)	Makine Bakımcı

Kaynak: İPA 2015

Yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 13'te gösterilmiştir. Bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların tamamının yarı zamanlı çalışan olmadıkları da dikkate alınmalıdır. Sonuç itibarıyla araştırma kapsamındaki işyerlerine yarı zamanlı çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup yarı zamanlı çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi işverenlerden alınmamıştır.

Yarı zamanlı çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler İplik Eğirme Operatörü, Hemşire ve Garson olmuştur.

Tablo 14: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerin Sektörlere Göre Cinsiyet Dağılımları

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	100%	4	22	26
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	44%	27	420	447
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	38%	214	606	819
İmalat	32%	3062	22407	25468
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	25%	96	1136	1232
Toptan ve perakende ticaret	21%	280	1737	2017
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	20%	2	3	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	19%	640	408	1048
Ulaştırma ve depolama	19%	62	341	403
Madencilik ve taş ocakçılığı	8%	0	54	54
Diğer hizmet faaliyetleri	6%	8	28	36
İnşaat	5%	67	466	532
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4%	2	28	30
Genel Toplam	20%	4519	27731	32250

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 20'si vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. İlimizde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir.

Kahramanmaraş'ta sektörel temelde baktığımızda vardiyalı çalışma Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe hizmet veren işyerlerinin tamamında uygulanmaktadır. Türkiye genelinde en fazla vardiyalı çalışma yapan sektör yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri olmuştur. İlimizde bu oran aynı sektör için %38 olarak tespit edilmiştir.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer alırken, ilimizde de bu sektör %44 oranıyla yine ikinci sırada bulunmaktadır.

Kahramanmaraş'ta sektörel temelde sayısal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan sektör İmalat olarak karşımıza çıkmakla birlikte en fazla kadın çalışan 3.062 kişi ile yine imalattadır. İmalatı toplamda 2.017 çalışanı ile Toptan ve Perakende Ticaret takip etmektedir. Bunların 280'i kadın 1737'si ise erkek çalışan olarak tespit edilmiştir.

Kahramanmaraş'ta vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 15'i kadındır. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak Kahramanmaraş'ta vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumlu ya da olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılamamaktadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü
Paketleme İşçisi (El İle)	Örgü Makinası Operatörü	Örgü Makinası Operatörü
Hemşire	Dokuma Makineleri Operatörü	Dokuma Makineleri Operatörü
Temizlik Görevlisi	Makine Bakımcı	Makine Bakımcı
Tatlı Ustası (Baklava)	Boyahane Tesis Takip İşçisi	Boyahane Tesis Takip İşçisi
Diğer Fırıncılar, Pastacılar Ve Şekerleme İmalat İşçileri	Open End Makinesi Operatörü	Open End Makinesi Operatörü
Sekreter	Şoför-Yük Taşıma	Temizlik Görevlisi
Büro Memuru (Genel)	Kumaş Boyacısı	Paketleme İşçisi (El İle)
Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Süt Ve Süt Ürünleri İşlemecisi	Diğer Kağıt İmalat İşçileri	Muhasebeci

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 15'te gösterilmiştir. Tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların tamamının vardiyalı çalışmadıkları da dikkate alınmalıdır.

Kahramanmaraş'ta vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek temelinde cinsiyete göre sıralandığında, kadınlarda ilk üç sırayı İplik Eğirme Operatörü, Paketleme İşçisi ve Hemşire almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Kahramanmaraş'ta erkeklerde İplik Eğirme Operatörü, Örgü Makinesi Operatörü ve Dokuma Makinesi Operatörü şeklinde sıralanırken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Kahramanmaraş'ta hem yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde İplik Eğirme Operatörünün ilk sırada olması dikkat çekicidir.

Tablo 16: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	35,1%	3491	21464	24956
Madencilik ve taş ocakçılığı	15,4%	1	75	76
Toptan ve perakende ticaret	7,6%	130	1154	1284
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,6%	1	25	26
İnşaat	1,4%	4	97	100
Ulaştırma ve depolama	1,3%	0	19	19
Genel Toplam	12,5%	3627	22835	26462

Kaynak: İPA 2015

İlimizde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 12,5'i ihracat yapmaktadır. İlde yalnızca altı sektörün ihracatı olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Kahramanmaraş'a göre daha yüksek bir seviyededir.

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Kahramanmaraş'ta benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken Kahramanmaraş'ta en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 35,1 ile İmalat olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 15,4 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 7,6 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yer almaktadır.

Kahramanmaraş'ta İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü	İplik Eğirme Operatörü
Paketleme İşçisi (El İle)	Örgü Makinası Operatörü	Örgü Makinası Operatörü
Konfeksiyon İşçisi	Dokuma Makineleri Operatörü	Dokuma Makineleri Operatörü
Tatlı Ustası (Baklava)	Makine Bakımcı	Paketleme İşçisi (El İle)
Makineci (Dikiş)	Metal Levha İşçisi	Metal Levha İşçisi
Diğer Fırıncılar, Pastacılar Ve Şekerleme İmalat İşçileri	Boyahane Tesis Takip İşçisi	Makine Bakımcı
Süt Ve Süt Ürünleri İşlemecisi	Kumaş Boyacısı	Boyahane Tesis Takip İşçisi
Muhasebeci	Open End Makinesi Operatörü	Konfeksiyon İşçisi
Sekreter	Diğer Kağıt İmalat İşçileri	Kumaş Boyacısı
Büro Memuru (Genel)	Diğer Metal Levha İşçileri	Muhasebeci

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda İlimizde tekstil alanındaki üretim yoğunluğuna bağlı olarak İplik Eğirme Operatörü, Örgü Makinesi Operatörü ve Dokuma Makinesi Operatörü (Dokumacı) meslekleri ilk üç sırada yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerin dışında da çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan meslekler değerlendirildiğinde kadınlarda ilk üç sırayı İplik Eğirme Operatörü, Paketleme İşçisi ve Konfeksiyon İşçisi alırken, erkeklerde İplik Eğirme Operatörü, Örgü Makinesi Operatörü ve Dokuma Makinesi Operatörü (Dokumacı) olarak sıralanmaktadır. Bir önceki tablodaki en çok ihracat yapılan sektör ve çalışanların cinsiyete göre dağılımı ile bu tablo birleştirildiğinde sıralamanın uyumlu olduğu görülmektedir.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

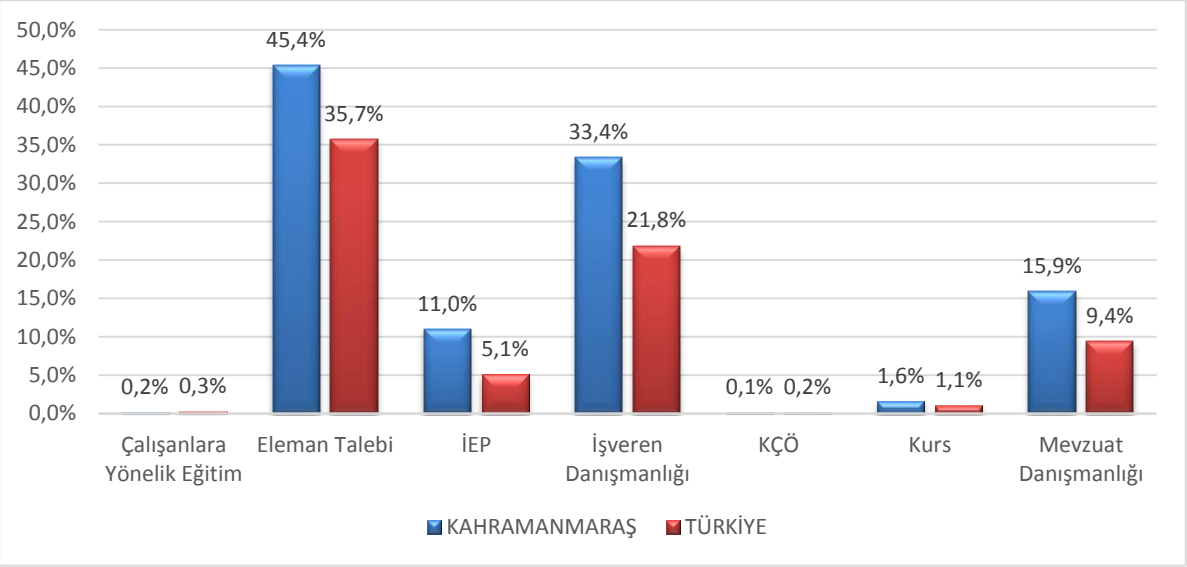

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Kahramanmaraş'taki işyerlerinin yüzde 53'ü, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR

hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 9'da sunulmuştur.

Kahramanmaraş'ta İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan yüzde 45,4 ile en fazla eleman talebi hizmeti almıştır. Bunu sırasıyla yüzde 33,4 ile işveren danışmanlığı, yüzde 15,9 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 11,0 ile işbaşı eğitim programları, yüzde 1,6 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri düşük bir seviyede kalmıştır. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır.

Kahramanmaraş'ta işverenlerin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranının Türkiye geneli hizmet oranlarından ziyadesiyle fazla olduğu tabloda açıkça görülmektedir. Bu sonuç İl Müdürlüğümüzün özverili çalışmalarının bir sonucudur. Özellikle İşbaşı Eğitim Programından işverenin faydalanma oranı, ilimizde Türkiye genelinin iki katından fazladır.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

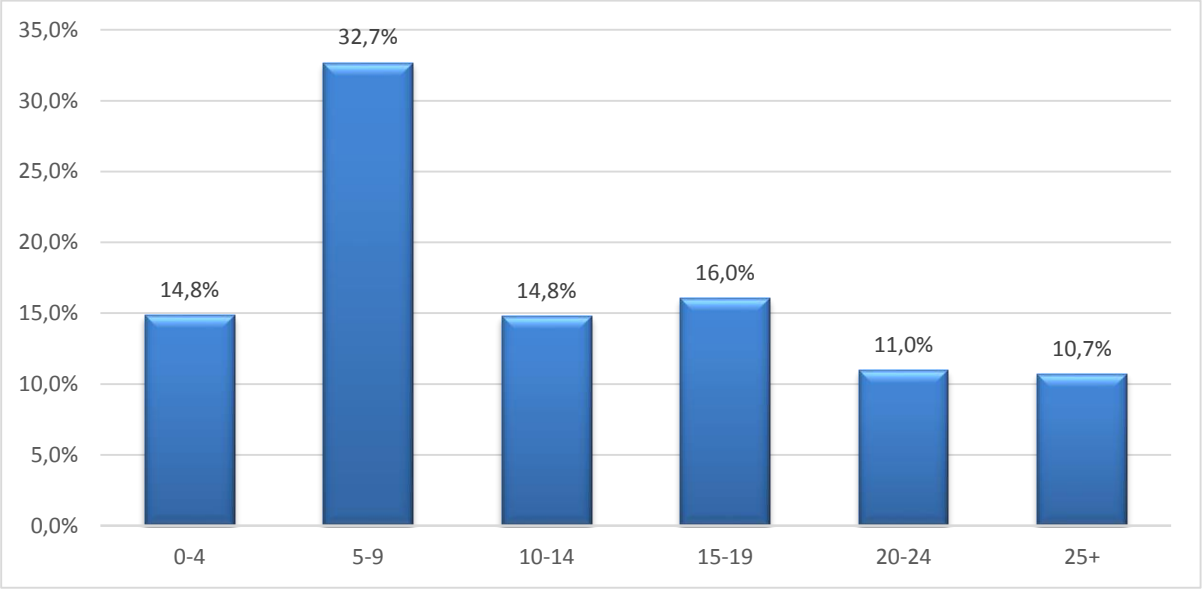

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta İŞKUR hizmetlerinden %32,7 oranıyla en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 15-19 yaş aralığına sahip işyerlerinin %16,0 oranıyla faydalandığı görülmektedir. 0-4 yaş ve 10-14 yaş bir birine denk olup diğer yaş gruplarının oranının ise bir birine yakın olduğu tabloda görülmektedir. Kahramanmaraş'ta en fazla işyeri 5-9 yaş aralığında olup yine bu yaş aralığındaki işyerlerinin Kurumumuz hizmetlerinden en çok yararlanan yaş grubu olduğu görülmektedir.

Kahramanmaraş'ta bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır.

Grafik 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

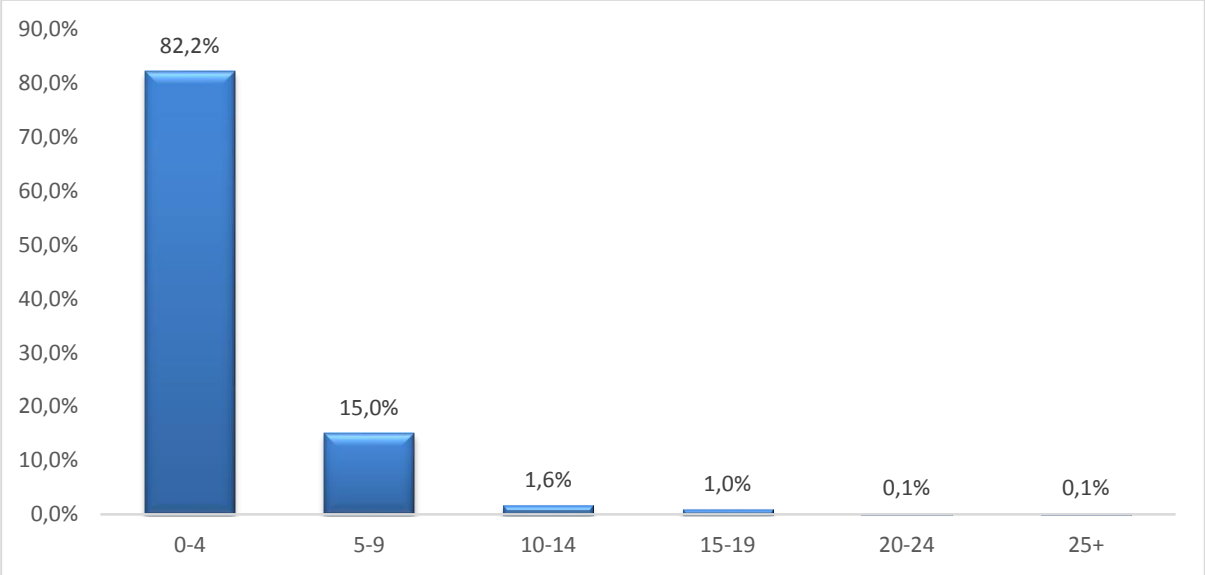

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Kahramanmaraş'ta İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 82,2'sinin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oranlar ise 20-24 yıl ile 25 yıl ve fazlasıdır.

25 yıl ve üzerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri ile 20-24 yıl aralığındaki işyeri oranları %0,1 ile aynıdır.

Kahramanmaraş'ta sektörel temelde firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte Kurum imajındaki değişim, İŞKUR'un hizmet niteliğinin büyük oranda geliştiğini gösterir.

Tablo 18: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektör	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	50,0%	3,1%	29,7%
İmalat	88,1%	16,4%	65,7%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	66,7%	0,0%	33,3%	5,8%	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	73,5%	12,8%	63,7%	0,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	86,6%	27,3%	62,0%	0,0%	33,4%
Ulaştırma ve depolama	82,8%	13,8%	44,8%	1,1%	31,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	94,7%	21,1%	55,3%	0,0%	13,8%
Bilgi ve iletişim	33,3%	33,3%	100,0%	2,6%	21,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	66,7%	33,3%	0,0%	66,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	84,0%	12,0%	60,0%	0,0%	33,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	94,1%	10,9%	59,4%	0,0%	20,0%
Eğitim	73,7%	47,4%	63,2%	0,0%	23,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	81,3%	43,8%	43,8%	0,0%	18,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	100,0%	6,3%	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	90,0%	40,0%	80,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	84,9%	20,6%	62,4%	3,1%	29,7%

Kaynak: 2015 İPA

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 18'de yer verilmiştir.

Kahramanmaraş'ta bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. Bilgi ve iletişim sektöründe %33,3'lük oranla eleman talebi ve İEP birbiriyle aynı orana sahip olmuştur. İşveren danışmanlığı hizmetinde ise "Su Temini Atık Yönetimi", "Bilgi ve İletişim", "Kültür Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor" sektörleri ön planda olmuştur. Kurs hizmeti %3,1 oranıyla en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Bu hizmet, yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmet olduğundan hizmetin oransal değeri düşük çıkmıştır. "Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" ile "Bilgi ve İletişim" sektörleri kurs hizmetinden diğer sektörlere göre daha yüksek oranda yararlanmışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 12: Açık İşi Olan İşyerleri

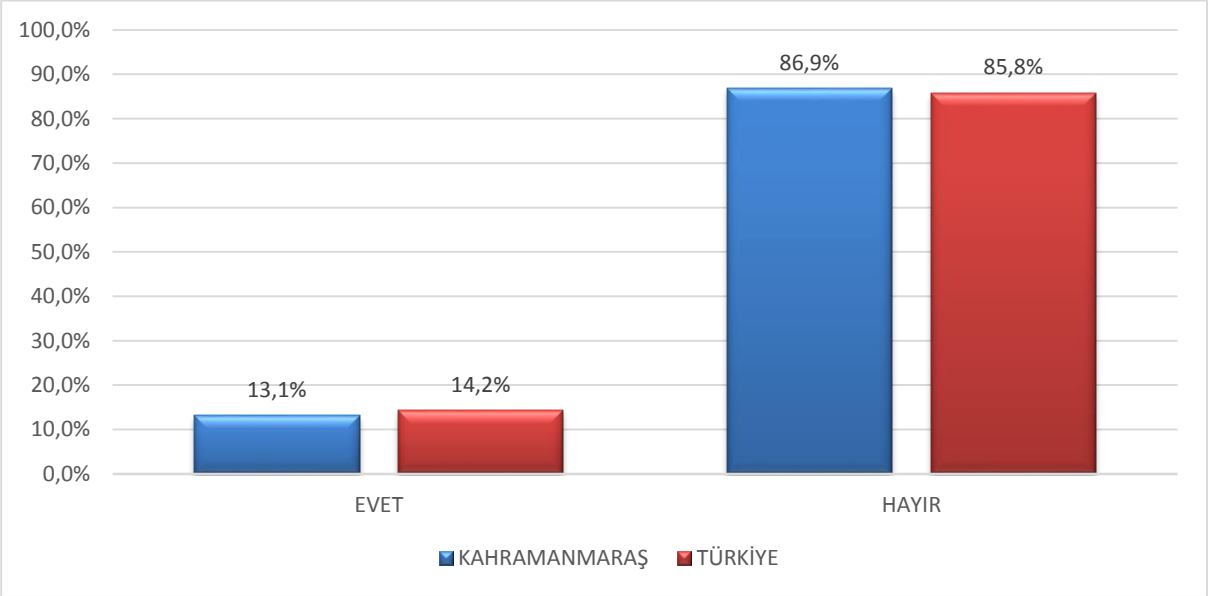

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'taki işyerlerinin yüzde 13,1'i açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Kahramanmaraş'ta açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür. Türkiye genelinde işyerlerinin %85,8'i açık işi olmadığını belirtirken bu oran İlimizde %86,9 olarak belirlenmiştir. Açık iş oranının Türkiye geneli orandan düşük bir seviyede olmasında en büyük etken ilimizin Suriye'den göç almasıdır. Bu göçler neticesinde oluşan işgücü, özellikle imalat sektöründeki iş gücü talebini büyük oranda karşılamış olmakla birlikte Suriyeli mültecilerin kayıt dışı istihdam ediliyor olmaları istihdam edildikleri sektörlerde Kurumumuza açık iş talebinin verilmemesine; ayrıca kayıt dışı işçi çalıştıran işverenlerin bu durumu yapılan araştırmaya yansıtmaktan çekinmeleri açık iş oranında İlimizin Türkiye geneli açık iş oranının gerisine kalmasına neden olmuştur.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Kahramanmaraş		Türkiye	
	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,5%	1,7%	0,6%	1,0%
İmalat	43,9%	1,8%	44,6%	2,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	13,2%	1,1%	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret	21,6%	2,1%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	2,1%	0,7%	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5,0%	1,1%	8,8%	2,1%
Bilgi ve iletişim	0,5%	2,1%	1,0%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6,1%	3,9%	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,2%	0,2%	6,1%	1,5%
Eğitim	2,4%	0,5%	1,1%	0,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,6%	0,7%	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,5%	1,8%	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,5%	0,5%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	100,0%	1,5%	100,0%	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta 1564 işyerine araştırma kapsamında anket uygulanmış olup işyerinde toplam 205 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 19'da gösterilmiştir.

Kahramanmaraş'ta en fazla açık iş oransal olarak yüzde 43,9 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 21,6 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 13,2 ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim, Ulaştırma Ve Depolama, Madencilik Ve Taş Ocakçılığı, , İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri izlemiştir. İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 70'ini oluştururken açık işlerin yüzde 85'inin üzerinde paya sahip olmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

"Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı", "Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri", "Finans Ve Sigorta Faaliyetleri", "Gayrimenkul Faaliyetleri" sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel temelde açık iş dağılımı Kahramanmaraş ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret

sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır. İlimizde üçüncü sırada yüzde 13,2 ile İnşaat sektörü yer alırken Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektöründeki açık iş dağılımı yüzde 5,0'dır.

Kahramanmaraş'ta açık iş oranı yüzde 1,5 ile Türkiye geneli açık iş oranının 0,2 puan gerisindedir. Kahramanmaraş'ta sektörel temelde en yüksek açık iş oranı yüzde 3,9 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründedir. İkinci sırayı %2,1'lik oranla Bilgi ve İletişim, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri paylaşırken üçüncü sırada %1,8 oranla "İmalat" ve "Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor" olmak üzere yine iki sektör yer almaktadır.

Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 13: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

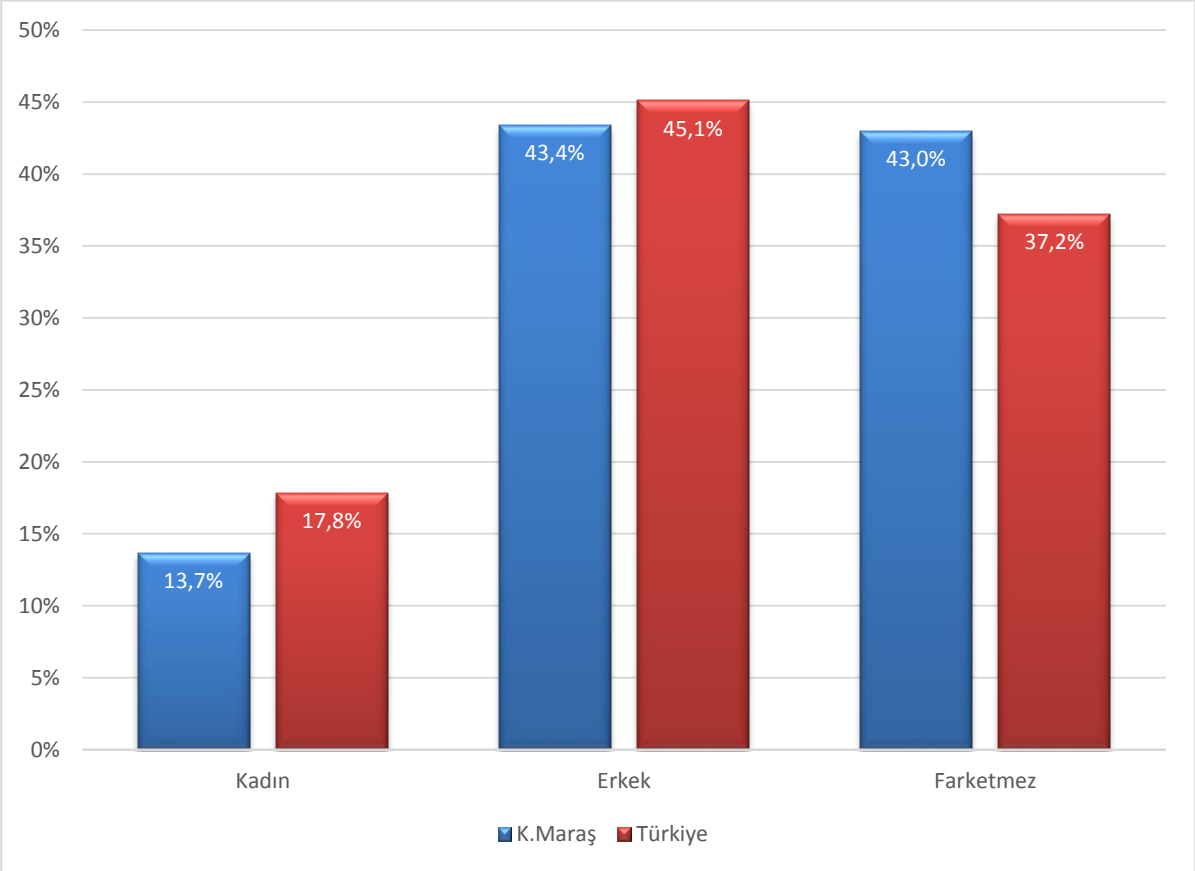

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 13'te açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Kahramanmaraş'ta toplam açık işlerin yüzde 13,7'i için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 43,4 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin yaklaşık 2 puan gerisindedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 43,0 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir.

Kahramanmaraş'taki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak erkek çalışan talebi İlimiz oranının üstündedir. Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Kahramanmaraş'ta daha esnektir. Özellikle imalat sektörünün ilimiz işgücü piyasasındaki ağırlığı, cinsiyette fark etmez seçeneğini Türkiye geneli oransal değerinin üzerine taşımıştır. Türkiye geneli fark etmez seçeneğinin oranından ilimiz oranı yaklaşık 5 puan fazladır.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Sektör	10+	
	Açık İş Verme Oranı 2015	Açık İş Verme Oranı 2014
Bilgi ve iletişim	33,3%	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24,0%	23,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	20,0%	0%
İmalat	19,9%	30,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15,8%	19,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15,6%	25,0%
Toptan ve perakende ticaret	12,4%	26,3%
Eğitim	8,3%	21,9%
İnşaat	8,0%	11,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	7,7%	7,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	5,6%	15%
Ulaştırma ve depolama	5,3%	9,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5,2%	7,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0%	22,2%
Genel Toplam	13,1%	16,5%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 13,1 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Kahramanmaraş'ta sektörel tabanda en fazla açık iş verme oranı yüzde 33,3 ile Bilgi ve İletişim sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Kahramanmaraş'ta ikinci sırada yüzde 24,0 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 20 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel temelde ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Kahramanmaraş'ta, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe açık iş talebi bulunmamaktadır.

Açık iş verme oranları 2014 verileriyle karşılaştırıldığında genel toplamda yaklaşık 3,5 puanlık bir düşüşün olduğu görülmektedir. Özellikle imalat sektöründe açık iş verme oranı 2014'te yüzde 30,4 iken bu oran 2015'te yüzde 19,9'a gerilemiştir. İlimiz ekonomisinin lokomotifi durumunda olan imalatta bu denli bir düşüşün olmasındaki temel sebep önceki tablolarda da gerekçe olarak karşımıza çıkan Suriyeli mültecilerin kayıt dışı istihdam edilmesidir.

Grafik 14: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

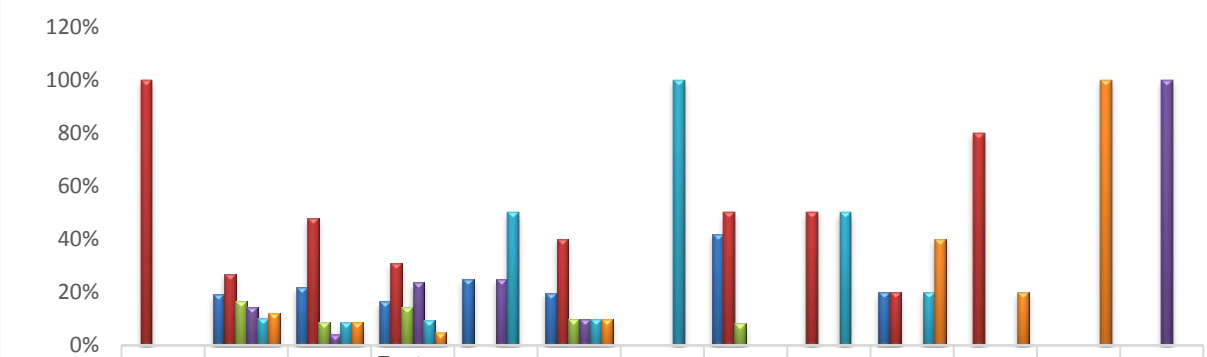

	Madencilik ve taş ocakçılığı	İmalat	İnşaat	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	Ulaştırma ve depolama	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	Bilgi ve iletişim	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	İdari ve destek hizmet faaliyetleri	Eğitim	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	Diğer hizmet faaliyetleri
0-4	0%	19%	22%	17%	25%	20%	0%	42%	0%	20%	0%	0%	0%
5-9	100%	27%	48%	31%	0%	40%	0%	50%	50%	20%	80%	0%	0%
10-14	0%	17%	9%	14%	0%	10%	0%	8%	0%	0%	0%	0%	0%
15-19	0%	15%	4%	24%	25%	10%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
20-24	0%	10%	9%	10%	50%	10%	100%	0%	50%	20%	0%	0%	0%
25+	0%	12%	9%	5%	0%	10%	0%	0%	0%	40%	20%	100%	0%

Kaynak: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 0-4 yaş grubuna sahip işyerleri ile 20-24 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Genel anlamda tablo yorumlandığında her sektör için farklı yaş grubu ön plana çıkmaktadır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe 5-9 yaş aralığındaki işyerleri %100 lük oranla ön plana çıkarken Bilgi ve İletişim sektöründe yine %100'lük oranla 20-24 yaş grubu işyerleri ön plandadır. Ulaştırma ve Depolama sektöründe %50'lik oranla 20-24 yaş aralığında iş yerleri ilk sırada yer almış olup Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe %50'lik oran 5-9 yaş aralığında karşımıza çıkmaktadır.

Tablo üzerindeki en dengeli yaş dağılımı Toptan ve Perakende ticaret sektöründe bulunmaktadır. Bu sektörde %5-%31 oranları arasında her yaş grubundan işyerinin açık işi bulunmaktadır.

Tablo 21: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez
İmalat	9,8%	42,4%	47,8%
Toptan ve perakende ticaret	27,9%	43,4%	28,7%
İnşaat	8,2%	50,8%	41,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40,7%	33,3%	25,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16,7%	44,3%	39,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8,3%	16,7%	75,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	25,0%	75,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	16,7%	83,3%	0,0%
Eğitim	42,9%	0,0%	57,1%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	17,8%	45,1%	37,2%

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Kahramanmaraş'ta açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca iki sektörün istihdamda tam manasıyla cinsiyet ayrımı yapmadığı görülmektedir. "Bilgi ve İletişim" ile "Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor" sektörlerinde %100'lük oranla cinsiyet ayrımı yapılmadığı araştırma sonucuna yansımış olup cinsiyet ayrımının %75 oranında yapılmadığı sektör ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir.

"Diğer Hizmet faaliyetleri" ve "Ulaştırma ve Depolama" sektörlerinde %100 oranıyla erkek çalışan talep edilmekte olup %83 oranında İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü erkek çalışan talep etmektedir.

Kadın çalışan talebi oranındaki en yüksek rakam %42,9 ile Eğitimde iken bu sektörde erkek çalışan talep edilmemiş, cinsiyet tercihinde fark etmez seçeneği %57 oranında tespit edilmiştir. Kadın çalışan talebindeki ikinci büyük oran %40,7 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründedir. Bu sektörde dikkat çeken bir başka özellik cinsiyet dağılımının diğer sektörlere göre daha dengeli bir yapıda olmasıdır. %40,7 oranında kadın talep eden sektör %33,3 oranında erkek çalışan talep etmiş olup

işletmelerin %25,9'u cinsiyet ayrımında bulunmamıştır. Bu durumdan hareketle; sektörde eğitim durumu, mesleki bilgi ve beceri, deneyim gibi unsurların çalışan seçiminde cinsiyete göre daha ön planda tutulduğu yorumu yapılabilir.

Kahramanmaraş'ta açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre oldukça yüksektir. Kahramanmaraş'taki açık işler Türkiye geneline göre daha az mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kahramanmaraş			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	20	4,9%	1,5%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	76	19,0%	2,6%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	90	22,6%	3,6%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%	0,0%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	15	3,8%	1,0%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	88	22,0%	4,0%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	26	6,4%	1,3%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	85	21,2%	3,0%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	0	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	399	100%	2,6%	100%	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep "Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubundadır. Kahramanmaraş ilinde İmalat sektöründe büyük payı olan tekstil fabrikalarının açık iş talepleri yoğun bir şekilde istatistiklerde yer almıştır. İkinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu yer almaktadır. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi çok azdır.

Açık iç dağılımında Türkiye geneli ile Kahramanmaraş arasında farklılıklar göze çarpmaktadır. Türkiye genelinde dağılımın en yüksek olduğu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları Kahramanmaraş ilinde dağılımın en düşük olduğu illerdendir. Bunun sebebi ise Tarım, Orman ve Su Ürünleri sektörünün ilde fazla gelişmemiş olmasıdır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kahramanmaraş			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	8%	29%	63%	17,0%	46,5%	36,4%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	7%	80%	13%	11,0%	73,9%	15,1%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	31%	39%	30%	12,6%	51,1%	36,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	17%	18%	64%	17,6%	19,3%	63,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	16%	71%	13%	23,7%	41,7%	34,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	34%	12%	53%	21,3%	27,5%	51,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	45%	27%	28%	25,5%	25,0%	49,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0%	100%	0%	18,6%	61,3%	20,2%
Yöneticiler	0%	0%	100%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	18%	45%	37%	17,8%	45,1%	37,2%

Kaynak: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Kahramanmaraş ilinin açık işlerinde erkekler ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Kahramanmaraş ilinde açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların daha fazla talep edildiği meslek grubu büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubudur. Bu oran Türkiye geneliyle yaklaşık olarak eşit seviyededir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek gurubu profesyonel meslek mensuplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise erkek talep oranının kadınlardan fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Hem Kahramanmaraş 'ta hem de Türkiye genelinde eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grupları "Hizmet ve Satış Elemanları", "Profesyonel Meslek Mensupları" ve "Yöneticilerdir". Kahramanmaraş'ta Türkiye genelinden farklı olarak Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar Meslek grubunda kadınlar fark etmez seçeneğinden daha fazla seçilmiştir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir.

Tablo 24: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	İplik Eğirme Operatörü	16,2%	İplik Eğirme Operatörü	16,5%
2	Makineci (Dikiş)	5,3%	Beden İşçisi (Genel)	15,8%
3	Örgü Makinası Operatörü	4,9%	Örgü Makinası Operatörü	3,7%
4	Pazarlamacı	3,9%	Makineci (Dikiş)	3,1%
5	Vater Makinası Operatörü	3,1%	Dokuma Makineleri Operatörü	2,6%
6	Elektrikçi (Genel)	3,1%	Pazarlamacı	1,9%
7	Metal Levha İşçisi	2,9%	Soğuk Demirci	1,9%
8	Beden İşçisi (Genel)	2,6%	Satış Danışmanı	1,6%
9	Satış Danışmanı	2,4%	Konfeksiyon İşçisi	1,5%
10	Kumaş Boyacısı	1,8%	Garson (Servis Elemanı)	1,5%
11	Dokuma Makineleri Operatörü	1,6%	Open End Makinesi Operatörü	1,3%
12	Metal Pres Makinesi Operatörü	1,3%	Tünel Kalıpçı-İnşaat	1,3%
13	Garson (Servis Elemanı)	1,3%	Makine Bakımcı	1,2%
14	Ambalajcı (El İle)	1,1%	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	1,1%
15	Konfeksiyon İşçisi	1,1%	Sekreter	1,0%
16	Matbaa İşçisi	1,0%	Kumaş Boyacısı	1,0%
17	Ütücü	1,0%	Muhasebeci	0,9%
18	İnşaat Mühendisi	1,0%	Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	0,9%
19	Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	0,9%	Metal Levha İşçisi	0,9%
20	Mimar	0,9%	Tarak Makinesi Operatörü-Tekstil	0,9%
21	**Diğer Meslekler**	42,5%	**Diğer Meslekler**	39,4%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslekten sadece Beden İşçisi(Genel) değişmiştir. Geçen yıl ikinci sırada yer alan Beden İşçisi(Genel) ihtiyacı yaklaşık yüzde 13 azalarak bu yıl sekizinci sıraya gerilemiştir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk yirmi meslek içerisinde yer alan mesleklerden dokuz tanesi Makineci (Dikiş), Soğuk Demirci, Open End Makinesi Operatörü, Tünel Kalıpçı-İnşaat, Makine Bakımcı, Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı(Ahşap), Sekreter, Muhasebeci ve Tarak Makinesi Operatörü) bu sene ilk yirmi meslek içerisinde yer almamaktadır. Bunların yerine 2015 yılında Vater makinesi Operatörü, Elektrikçi (Genel), Metal Pres Makinesi Operatörü, Ambalajcı (El ile), Matbaa İşçisi, Ütücü, İnşaat Mühendisi ve Mimar meslekleri açık işlerde ilk yirmi meslek arasında yerini almıştır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Kahramanmaraş ’tan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek	Açık İş Sayısı	Kadın	Erkek	Fark etmez
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	156	0,0%	6,5%	93,5%
Makineci (Dikiş)	51	39,7%	0,0%	60,3%
Örgü Makinası Operatörü	47	17,2%	36,8%	46,0%
Pazarlamacı	38	55,7%	27,5%	16,8%
Vater Makinası Operatörü	30	0,0%	0,0%	100,0%
Elektrikçi (Genel)	30	0,0%	100,0%	0,0%
Metal Levha İşçisi	28	17,9%	82,1%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	25	3,9%	92,1%	3,9%
Satış Danışmanı	23	36,4%	4,5%	59,1%
Kumaş Boyacısı	17	0,0%	11,8%	88,2%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	15	0,0%	100,0%	0,0%
Metal Pres Makinesi Operatörü	13	0,0%	23,1%	76,9%
Garson (Servis Elemanı)	12	41,2%	0,0%	58,8%
Ambalajcı (El İle)	11	0,0%	100,0%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	11	20,0%	0,0%	80,0%
Matbaa İşçisi	10	0,0%	100,0%	0,0%
Ütücü	10	0,0%	22,2%	77,8%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Pazarlamacı, Garson ve Makineci Dikiş iken, erkeklerde Elektrikçi, Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı Ambalajcı (El ile) ve Matbaa İşçisi yüzde 100 ile dört meslek yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Vater Makinesi Operatörü, Pazarlamacı ve İplik Eğirme Operatörü meslekleridir.

Türkiye genelinde tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 15: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

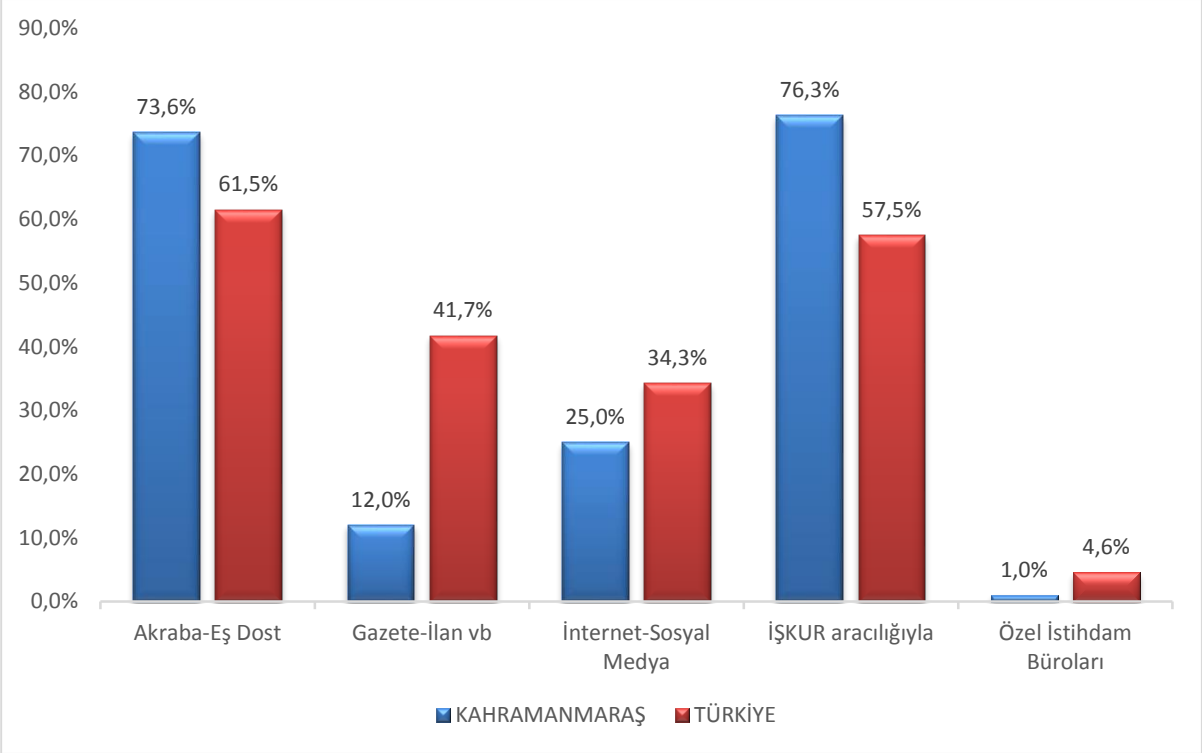

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye geneli ile ilimiz verilerinde benzerlik söz konusudur. İlimizde arama kanalı olarak birinci sırada İŞKUR yer alırken bunu sırasıyla Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, Gazete-İlan vb. Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Kahramanmaraş'ta "İŞKUR" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde İŞKUR'un işyerleri ile ilişkilerinin sonuç odaklı olması ve kısa sürede sonuçlara ulaşılmasıdır. Kahramanmaraş'ta 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 86,4 iken bu sene 10 puandan fazla azalarak yüzde 76,3'e düşmüştür. Bu, ilde giderek artan Suriyeli göçmenlerin başta hazır giyim olmak üzere çeşitli sektörlerde kayıt dışı olarak çalışmasından kaynaklandığının göstergesidir.

Tablo 26: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
İmalat	73,7%	10,1%	22,7%	82,1%	0,3%
Toptan ve perakende ticaret	60,3%	19,9%	31,6%	69,1%	0,0%
İnşaat	82,0%	1,6%	34,4%	68,9%	4,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	92,6%	22,2%	3,7%	88,9%	7,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	88,9%	22,0%	0,0%	27,9%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	58,3%	41,7%	66,7%	58,3%	16,7%
Ulaştırma ve depolama	80,0%	10,0%	50,0%	80,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	16,7%	0,0%	16,7%	0,0%
Eğitim	100,0%	28,6%	42,9%	28,6%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	61,5%	41,7%	34,3%	57,5%	4,6%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta "Bilgi ve İletişim" ve "Diğer Hizmet faaliyetleri" sektörlerinde alınan açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığı ile seçeneği tercih edilerek aranmıştır. Ayrıca İmalat sektöründe ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı Ulaştırma ve depolama sektörlerinde en çok tercih edilen Açık iş arama kanalı İŞKUR olmuştur.

Araştırma kapsamında kullanılan ankette açık işlerin arama kanalı işveren ya da işveren temsilcisine sorulduğunda birden fazla seçenek cevap olarak alınabilmektedir. Ayrıca açık işler için birden fazla arama kanalı kullanılabilmekte olup bu nedenlerden ötürü %100 oranı birden çok arama kanalında karşımıza çıkabilmektedir.

Madencilik ve taş ocakçılığı ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerindeki firmalar açık işlerini İŞKUR'dan talep etmemektedirler. Özel istihdam büroları kanalının kullanımı ise düşük oranlarda olmakla beraber "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri", "İnşaat", "Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler" ve "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" olmuştur.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb.	İnternet-Sosyal Medya	İşkur Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	65,3%	5,3%	19,5%	80,8%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	84,0%	16,5%	18,8%	80,4%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	59,3%	14,4%	50,1%	82,3%	1,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	81,2%	18,4%	44,3%	76,4%	10,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	95,1%	16,8%	20,3%	49,7%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	79,0%	22,3%	17,9%	50,7%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	50,9%	8,4%	46,2%	91,1%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	61,5%	41,7%	34,3%	57,5%	4,6%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş ilinde Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gurubundaki açık işlerde İŞKUR'un tercih edilme oranı yüzde 100,0'dür. İŞKUR oransal olarak en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olanlar için tercih edilmektedir. Yöneticiler meslek gurubu için yalnızca Akraba-Eş Dost arama kanalı tercih edilirken, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Yöneticiler meslek gurupları için Gazete İlanı vb. arama kanalı olarak kullanılmamaktadır. Özel İstihdam Büroları sadece Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Profesyonel Meslek mensupları meslek grubu için arama kanalı olarak kullanılmaktadır.

Tablo 28: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslek	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
İplik Eğirme Operatörü	29,0%	6,5%	6,5%	83,9%
Makineci (Dikiş)	85,6%	4,0%	45,9%	93,7%
Örgü Makinası Operatörü	95,7%	0,0%	32,7%	77,6%
Pazarlamacı	19,3%	0,0%	55,7%	80,7%
Vater Makinası Operatörü	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Elektrikçi (Genel)	100,0%	35,4%	10,1%	100,0%
Metal Levha İşçisi	100,0%	53,6%	17,9%	71,4%
Beden İşçisi (Genel)	100,0%	39,5%	8,1%	55,5%
Satış Danışmanı	49,8%	36,5%	13,7%	59,3%
Kumaş Boyacısı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer	86,8%	10,1%	26,3%	70,0%
Genel Toplam:	**61,5%**	**41,7%**	**34,3%**	**57,5%**

Kaynak: İPA 2015

Vater makinesi operatörü, Elektrikçi (Genel) ve Kumaş Boyacısı mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı oranı yüzde 100 olmuştur. Örgü Makinesi Operatörü, Metal Levha İşçisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost seçeneği tercih edilmiştir.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Büroları fazla tercih edilmemektedir. Eleman temininde Özel İstihdam Bürosu kullanılma oranı sadece yüzde 1,4'dür.

Tablo 29: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	83,1%	88,3%	91,8%	38,4%	69,0%	87,7,%
Gazete-İlan vb.	16,6%	15,8%	15,7%	2,9%	19,0%	7,0%
İnternet-Sosyal Medya	14,5%	27,5%	34,2%	25,4%	7,4%	34,0%
İŞKUR aracılığıyla	74,7%	76,0%	79,1%	87,5%	65,9%	50,70%
Özel İstihdam Büroları	1,2%	2,5%	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	38,0%	42,0%	44,2%	31,0%	32,3%	35,9%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 15-19 yaş aralığındaki firmalar, ikinci sırada 10-14 yaş aralığındaki firmalar, üçüncü sırada ise 5-9 yaş aralığındaki firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 10-14 yaş aralığındaki firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 10-14 yaş aralığındaki firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak Özel istihdam Bürolarını tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 5-9 yaş aralığındaki firmalardadır.

Tablo 30: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Kahramanmaraş			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	70,5%	12,0%	17,4%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	73,9%	23,5%	2,6%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	93,1%	4,7%	2,1%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	79,9%	8,3%	11,8%	70,4%	12,3%	17,3%
Özel İstihdam Büroları	12,1%	66,1%	21,8%	56,7%	21,6%	21,7%
Genel Toplam	67,5%	12,5%	19,9%	67,5%	12,5%	19,9%

Kaynak: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Kahramanmaraş ili Özel İstihdam Bürosu seçeneği dışında benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Kahramanmaraş'ta Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler Özel İstihdam Bürosu seçeneği dışında ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 31: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kahramanmaraş			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	76,8%	86,9%	59,1%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	7,2%	16,8%	8,7%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	34,8%	18,8%	28,1%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR	77,3%	74,8%	77,5%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	1,6%	0,8%	1,1%	13,4%	28,2%	58,4%
Genel Toplam	39,5%	39,6%	34,9%	17,8%	45,1%	37,2%

Kaynak: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Kahramanmaraş'ta hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de hem Kahramanmaraş hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Kahramanmaraş'ta en fazla kadınlar aranırken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Kahramanmaraş ve Türkiye'de en fazla fark etmez seçeneği tercih edilmiştir. Özel İstihdam Büroları kullanılarak aranan açık işlerde Kahramanmaraş'ta en fazla kadın, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir.

Kahramanmaraş'taki açık işlerin yüzde 39,4'ü vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir. İşyerlerinin 20'sinde vardiyalı çalışma yapılırken, açık işlerin yaklaşık yarısı bu işyerlerindedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Kahramanmaraş genelinden farklı olarak en fazla İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri en az Özel İstihdam Büroları tercih edilmektedir.

Tablo 32: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	85,7%	81,2%	89,0%
Gazete-İlan vb.	0,0%	15,3%	7,6%	7,6%
İnternet-Sosyal Medya	12,6%	22,5%	32,5%	22,5%
İŞKUR aracılığıyla	82,4%	84,7%	73,7%	80,2%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,6%	1,2%	0,6%
Genel Toplam	39,0%	41,7%	39,2%	40,0%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 89,0'luk kısmının Akraba-Eş Dost aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 80,2 ile İŞKUR arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 41,7'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 39,0'unda kadın eleman arandığı, yüzde 39,2'sinde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 84,7'si İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı ise yüzde 100,0'lük oranıyla Akraba-Eş Dost'tur. Vardiyalı açık işte kadın arayanların içinde yüzde 100,0'lük oranda Akraba-Eş Dost tercih edilmesi dikkat çekicidir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Kahramanmaraş'ta vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini arama kanalları; hem Kahramanmaraş geneli açık işlerin aranma kanalları hem de Türkiye geneli vardiyalı çalışma yapılan ve açık işi olan işyerlerinin aranma kanalları ile farklılaşmaktadır.

Kahramanmaraş'taki açık işlerin yüzde 14,8'i yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 6,8'inde yarı zamanlı çalışan bulunmaktadır. Yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Kahramanmaraş genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz. Yarı zamanlı çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 33: Yarı zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	13,8%	49,2%	36,9%	50,1%
Gazete-İlan vb	0,0%	55,7%	44,3%	15,8%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	39,8%	60,2%	11,6%
İŞKUR aracılığıyla	10,1%	79,7%	10,1%	22,5%
Genel Toplam	9,2%	56,0%	34,8%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 50,1'lik kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 22,5 ile İŞKUR takip etmektedir. Yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 56'sında cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 34,8'inde fark etmez, yüzde 9,2'sinde ise kadın eleman seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda kadın eleman arayan işyerleri bu açık işlerin tamamını Akraba-Eş Dost vasıtasıyla aramaktadır. Bunu yüzde 45 ile İŞKUR arama kanalı takip etmektedir.

Tablo 34: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	85,6%	79,9%	84,4%
Gazete-İlan vb	0,0%	20,6%	5,3%	13,1%
İnternet-Sosyal Medya	65,2%	18,1%	48,0%	33,3%
İŞKUR aracılığıyla	53,9%	84,4%	90,4%	84,5%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	1,5%	0,6%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelediğinde; Kahramanmaraş genelinde açık iş arama kanallarından en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise Akraba-Eş Dost gelmektedir.

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 84,5'lik kısmının İŞKUR kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 84,4 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 53,6'sında cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 39 unda fark etmez iken, yüzde 7,5'i için ise kadın eleman seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde yüzde 100'lük bir oranda Akraba-Eş Dost vasıtasıyla eleman aranmaktadır. Bunu yüzde 65,2 ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalı takip etmektedir. Erkek eleman aranma yolunda ise yüzde 85,6'lık bir oranda Akraba-Eş Dost tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 90,4'lük bir oranı İŞKUR'u tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Tablo 35: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	74,8%	85,8%	54,0%	70,9%	100%	97,2%	92,7%	95,2%
Gazete-İlan vb	4,4%	17,8%	7,7%	11,7%	39,9%	7,9%	15,1%	14,8%
İnternet-Sosyal Medya	36,9%	20,3%	28,5%	26,1%	10,1%	5,4%	25,2%	16,1%
İŞKUR aracılığıyla	83,1%	80,2%	87,0%	83,5%	9,9%	25,2%	15,4%	18,7%
Özel İstihdam Büroları	1,7%	0,0%	0,6%	0,5%	0,0%	8,0%	4,3%	5,3%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 83,5 ile İŞKUR ve yüzde 70,9 ile Akraba-Eş Dost'tur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 95,2'sinde Akraba-Eş Dost ve yüzde 18,7'sinde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 88,9'luk kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. Açık işlerin yüzde 89 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. Fark etmez seçeneğini tercih edenlerin hizmetlerden yararlanmayanlardaki oranı daha önce hizmetlerden yararlananlardan daha yüksektir. Bu durum açık iş olan mesleğin yapısından kaynaklanabilir. Özellikle sadece kadınların tercih edildiği açık işlere bakıldığında daha önce İŞKUR hizmetinden yararlananların, yararlanmayanlara göre aranma kanalı olarak İŞKUR'u tercih oranının çok fazla arttığını görülmektedir. Burada İŞKUR'un kadın taleplerini karşılamada dikkate değer bir başarısı olduğu görülmektedir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri anket uygulaması sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Kahramanmaraş 'ta 964 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra sırası ile Takım Çalışmasına Uyum, İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme, Satış ve Pazarlama ile Proje Tabanlı Çalışma gelmektedir. Yabancı Dil Becerisi Kahramanmaraş ilindeki açık işlerde çok az tercih edilmiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; kadın eleman taleplerinde öncelikli beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve ikinci öncelikli beceri İletişim ve İfade Yeteneğidir. Erkek ve fark etmez eleman talebinde bu sıralama Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik şeklinde gerçekleşmiştir.

Sektörlere göre açık işlerde genel olarak talep edilen beceriyi ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe şeklinde belirtilmiş olup ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik şeklinde belirtilmiştir. Bu durumdan farklı olarak İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe sıralama Takım Çalışması ve İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde gerçekleşmiştir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; genel olarak Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Bu durumdan farklı olarak Büro Hizmetlerinde Çalışanlar grubunda istenen düzey Bilgisayar Kullanımı, Yöneticiler grubunda ise Takım Çalışması ve İletişim ve İfade Yeteneğidir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 10 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 10 mesleğin 3'ünde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 6 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 1 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği ve Satış ve Pazarlama Becerisi ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) mesleğinde sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik; Makineci (Dikiş) mesleğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Takım Çalışması; Örgü Makinası Operatörü mesleğinde de ağırlıklı olarak Fiziki ve Bedensel Yeterlilik en fazla aranan beceriler olmuştur. Pazarlamacı mesleğinde en fazla tercih edilen beceri İletişim ve İfade Yeteneğidir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Kahramanmaraş genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" olup ikinci sırada "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" yer almaktadır. İŞKUR, Akraba-Eş Dost ve İnternet-Sosyal Medya aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir. İŞKUR aracılığıyla arama kanalında öne çıkan beceri ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. İlimizde Özel İstihdam Büroları arama kanalını kullanan işyeri çok azdır.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 76,8'inin 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Kahramanmaraş ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olurken, 31-89 gün ve 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

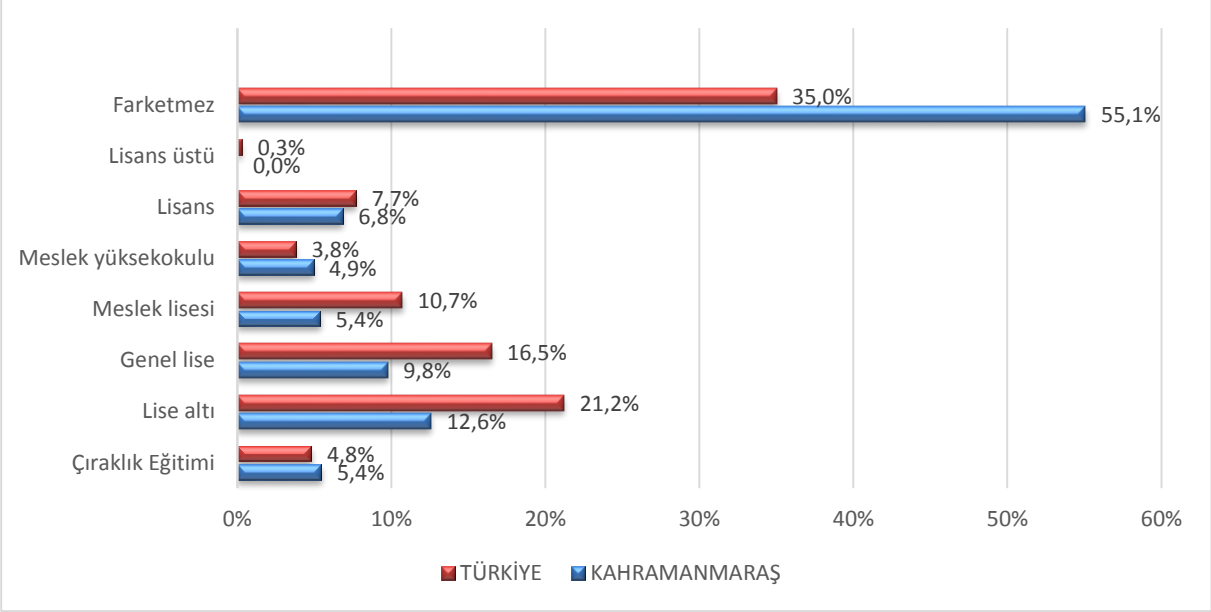

Kaynak: İPA 2015

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Kahramanmaraş'ta açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur.

Kahramanmaraş ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Bu sıralamadan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Kahramanmaraş'ta ise Lisans, Meslek Lisesi- Çıraklık Eğitim, MYO ve Lisans Üstü şeklinde gerçekleşmiştir.

Hem Türkiye genelinde hem de Kahramanmaraş'ta en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişinin eğitiminden ziyade çalışanın mesleki yeterliliklerine baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*biz işyerinde eğitiriz*" anlayışıyla işgücü teminine gittikleri söylenebilir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 36: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Çıraklık Eğitimi	9,6%	9,5%	0,0%	5,4%
Lise altı	9,4%	19,2%	6,9%	12,6%
Genel lise	32,1%	3,8%	8,7%	9,8%
Meslek lisesi	6,1%	8,9%	1,6%	5,4%
Meslek yüksekokulu	3,1%	3,3%	7,1%	4,9%
Lisans	4,7%	3,2%	11,2%	6,8%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fark etmez	34,9%	52,0%	64,5%	55,1%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; işverenin mesleki yeterlilik ve tecrübe esaslı istihdam eğiliminin bu tabloya da yansıdığı söylenebilir. Gerek cinsiyet gerekse eğitim düzeyi seçenekleri içerisinde her iki vasıf için de fark etmez seçeneğinin oran olarak yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi seçeneklerinden fark etmez tercihi kadında %34, erkekte %52, cinsiyet ayrımı yapmayanlar içerisinde %64, toplamda ise %55 olarak tabloya yansımıştır.

Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 34,9 ile fark etmez, bunu takiben yüzde 31,6 ile genel lise olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 52 ve bunu takiben yüzde 19,2 ile lise altı eğitimli talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir.

İlimizde imalat sektörünün ortaya çıkardığı beden gücüne dayalı iş kollarının istihdam ihtiyacı neticesinde erkeklerde aranan eğitim düzeyi %19,2 ile lise altı olarak tespit edilmişken fark etmez seçeneği %52'dir.

Tabloda dikkat çeken detaylardan biri de lisansüstü eğitim düzeyinin ilimizdeki istihdam ölçütlerinin arasında yer almamış olmasıdır. Talep edilen eğitim düzeyinin lisans üstü seviyesinde her iki cinsiyette ve fark etmez seçeneğinde herhangi bir belirleyiciliği yoktur.

Tablo 37: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektör	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksek okulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
İmalat	4,5%	10,7%	6,0%	4,5%	2,7%	5,1%	0,0%	66,6%
Toptan ve perakende ticaret	9,6%	15,4%	30,9%	4,4%	3,7%	0,7%	0,0%	35,3%
İnşaat	0,0%	14,8%	9,8%	9,8%	26,2%	8,2%	0,0%	31,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	22,2%	0,0%	7,4%	3,7%	14,8%	44,4%	0,0%	7,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti	5,6%	0,0%	0,0%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	88,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	60,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	25,0%	75,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	28,6%	0,0%	28,6%	42,9%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	5,4%	12,6%	9,8%	5,4%	4,9%	6,8%	0,0%	55,1%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde imalat, inşaat, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez iken İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe meslek lisesi ve lisans eğitim düzeyi öncelikle talep edilmektedir.

Tablodan hareketle genel toplam satırı eğitim düzeyi itibarıyla incelendiğinde en yüksek oranın %55,1 ile fark etmez seçeneğinde olduğu görülmektedir. Talep edilen asgari eğitim düzeyinde ikinci sırayı %12,6 ile lise altı alırken üçüncü sırada %9,8 oranıyla genel lise tercih edilmiştir.

Bu tablonun yine dikkat çeken yanı meslek lisesi seçeneğinin genel lise seçeneğinden yaklaşık 5 puan geride olmasıdır, ayrıca lisansüstü eğitimin talep edilen asgari eğitim düzeyinde tüm meslekler için belirleyici kıstas olmayışı ilimiz istihdam ölçütlerinde eğitimin esas alınmıyor olduğunun göstergeleridir.

Tablo 38: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	3,4%	10,6%	6,2%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	79,5%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	15,4%	20,3%	2,3%	12,5%	1,3%	0,0%	0,0%	48,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	2,4%	37,9%	14,4%	39,1%	0,0%	0,0%	6,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	1,2%	1,4%	6,0%	11,5%	0,0%	76,1%	0,0%	3,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	26,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	73,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	1,6%	14,6%	21,4%	0,0%	3,1%	0,0%	0,0%	59,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4,4%	0,0%	53,8%	0,0%	33,2%	8,6%	0,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	5,4%	12,6%	9,8%	5,4%	4,9%	6,8%	0,0%	55,1%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; Hizmet ve Satış Elemanları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi fark etmez seçeneği ile ön plana çıkmıştır. Profesyonel meslek grubunda Lisans, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda ise genel lise eğitim düzeyi tercih edilmiştir.

Yöneticiler meslek grubunda meslek yüksekokulu %100'lük oranla asgari eğitim düzeyi olarak araştırma sonucuna yansımıştır. Lisans düzeyinde asgari eğitim talep edilen meslek grubu %76,1 en yüksek oranıyla Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 39: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Fark etmez	66,8%	8,0%	17,8%	75,9%	0,4%
Lise altı	98,3%	6,2%	17,1%	66,9%	0,0%
Genel lise	58,5%	11,1%	57,5%	82,5%	0,0%
Lisans	87,3%	21,8%	48,0%	80,9%	9,8%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	48,6%	0,0%	85,9%	0,0%
Meslek lisesi	54,8%	21,7%	30,2%	74,2%	2,3%
Meslek yüksekokulu	89,0%	8,7%	50,6%	77,1%	0,0%
Genel Toplam	73,6%	12,0%	25,0%	76,3%	1,0%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibarıyla arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak İŞKUR ve akraba-eş-dost arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş dost aracılığıyla aramaktadır. Genel lise, meslek lisesi ve lisansüstü eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Kahramanmaraş genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Tablo 40: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Fark etmez	74,4%	7,9%	17,7%
Lise altı	84,9%	0,0%	15,1%
Genel lise	97,8%	0,0%	2,2%
Lisans	77,8%	15,8%	6,3%
Çıraklık Eğitimi	57,5%	42,5%	0,0%
Meslek lisesi	63,8%	21,3%	14,9%
Meslek yüksekokulu	75,2%	15,7%	9,1%
Genel Toplam	76,8%	9,7%	13,5%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilmektedir. Çıraklık eğitim düzeyinde talebi olan işyerlerinin elemanların yarısını 30 gün kalan kısmının temin süresi 90 günü bulabilmektedir.

Tablo 41: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	74,3%	9,7%	16,0%
İnşaat	82,0%	9,8%	8,2%
Toptan ve perakende ticaret	84,6%	8,1%	7,4%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	66,7%	0,0%	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	59,3%	40,7%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	16,7%	0,0%	83,3%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	83,3%	0,0%	16,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	76,8%	9,7%	13,5%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır. Ulaştırma ve depolama, Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinin uzun sürede eleman karşıladığı veya tamamını bir dönemde karşıladığı görülmektedir. Bunun sebebi bu sektörlerde verilen açık iş sayılarının çok az olmasıdır.

Tablo 42: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
0-4	93,3%	5,6%	1,2%
5-9	76,3%	9,9%	13,7%
10-14	53,4%	21,8%	24,8%
15-19	92,0%	6,0%	2,0%
20-24	69,0%	0,0%	31,0%
25+	52,1%	12,7%	35,2%
Genel Toplam	76,8%	9,7%	13,5%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında 0-4 ve 15-19 yaşındaki işyerlerinin çoğu 0-30 gün arasında eleman teminini gerçekleştirmektedir. 25+ yaş ve 10-14 yaş arası işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığı ve sadece yüzde 53'lük bir kısmını 31+ gündür aramakta olduğu görülmüştür.

Tablo 43: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grubu	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	90,5%	0,0%	9,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	86,9%	11,5%	1,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	98,6%	1,4%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	100,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	77,6%	16,2%	6,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	68,6%	16,6%	14,8%
Teknisyenler Teknikerler	88,8%	7,6%	3,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	72,9%	6,3%	20,8%
Yöneticiler	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	76,8%	9,7%	13,5%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubundan olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Buna sebep olarak açık iş sayısının bu meslek grubunda çok az olmasıdır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

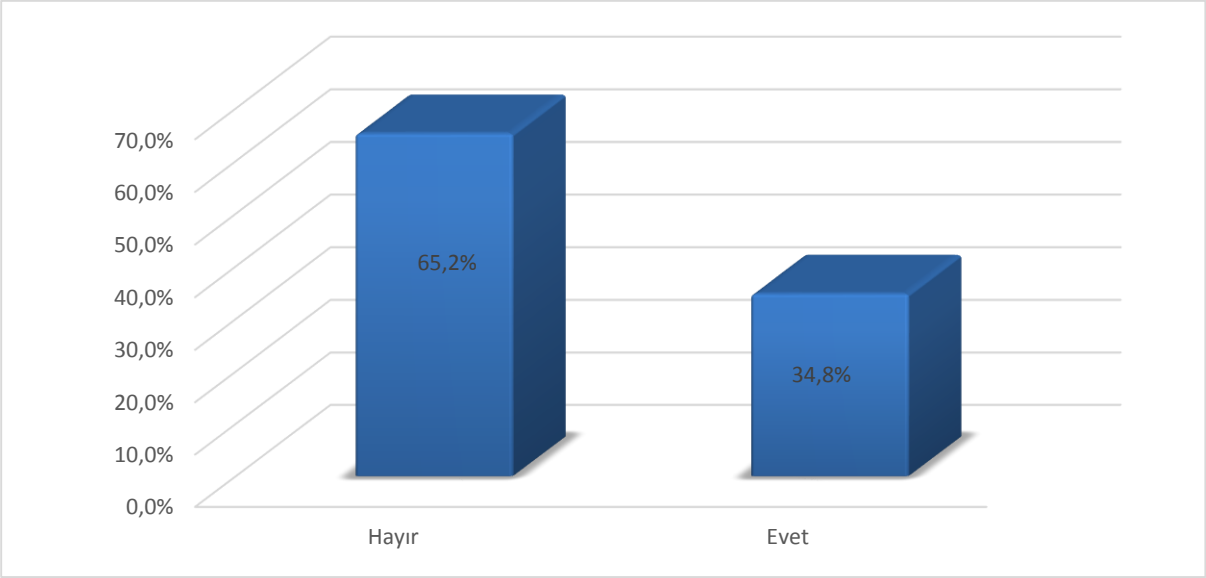

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş ilindeki işyerlerinin yüzde 34,8'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Tablo 44: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Gayrimenkul faaliyetleri	8	3	33,30%	8	0	0,00%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	18	4	22,20%	18	2	12,50%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	60	10	16,60%	46	7	15,60%
Finans ve sigorta faaliyetleri	12	3	22,20%	9	2	16,70%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5	0	0,00%	5	1	20,00%
İnşaat	385	97	25,10%	340	69	20,10%
Ulaştırma ve depolama	88	30	33,70%	80	17	21,30%
Eğitim	65	22	34,40%	60	14	23,30%
Bilgi ve iletişim	3	2	66,70%	3	1	33,30%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	57	26	45,50%	52	20	38,00%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	69	35	50,70%	65	26	39,70%
Toptan ve perakende ticaret;	376	179	47,60%	358	152	42,40%
İmalat	472	254	53,80%	452	201	44,40%
Madencilik ve taş ocakçılığı	16	9	53,80%	14	6	46,20%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	36	19	52,80%	34	17	50,00%
Diğer hizmet faaliyetleri	20	5	25,00%	18	10	55,60%
Genel Toplam	1.692	697	41,2%	1.564	544	34,8%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü sırası İnsan "Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" ve "Madencilik ve taş ocakçılığı" sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı az olan sektörlerdir. İl genelinde işyeri sayısı fazla olan "İmalat", "İnşaat" ve "Toptan ve Perakende Ticaret" sektörlerinde bu oran yüzde 44'ler seviyesindedir.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 128 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 7'lik azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerlerinden yüzde 22 oranında olan 153 işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz sene temininde güçlük çektiğini belirten her 5 işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Kahramanmaraş'taki işyerlerinin yüzde 41,2'sinin eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin 10 işyerinden 4'ü eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 6,4 puanlık bir azalışla yüzde 34,8 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu azalma yukarıda da belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 22 oranında bir azalışın olmasından kaynaklanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok "Bilgi ve iletişim", "Gayrimenkul Faaliyetleri", "Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor" sektörlerinde olduğu görülmektedir. Oransal olarak farklılıkların sebebini bu sektörlerdeki işyeri sayısının az olmasıdır.

Tablo 45: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Tgçm Kişi Sayısı	Tgçm Dağılımı	Açık İş Eleman Sayısı	Açık İş Dağılımı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	39	1,9%	24	2,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	159	8,0%	65	6,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	76	3,8%	73	7,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	6	0,3%	2	0,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	157	7,9%	84	8,7%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	811	40,6%	232	24,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	205	10,2%	85	8,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	544	27,2%	398	41,3%
Yöneticiler	2	0,1%	1	0,1%
Genel Toplam	1.999	100,0%	964	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 1999 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür. Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 40,6'lık pay ve 811 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 27,2'lik pay ve 544 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 10,2'lük pay ve 205 kişi ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise sırasıyla "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar", "Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ve "Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları" meslekler grupları şeklinde sıralanmıştır.

Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

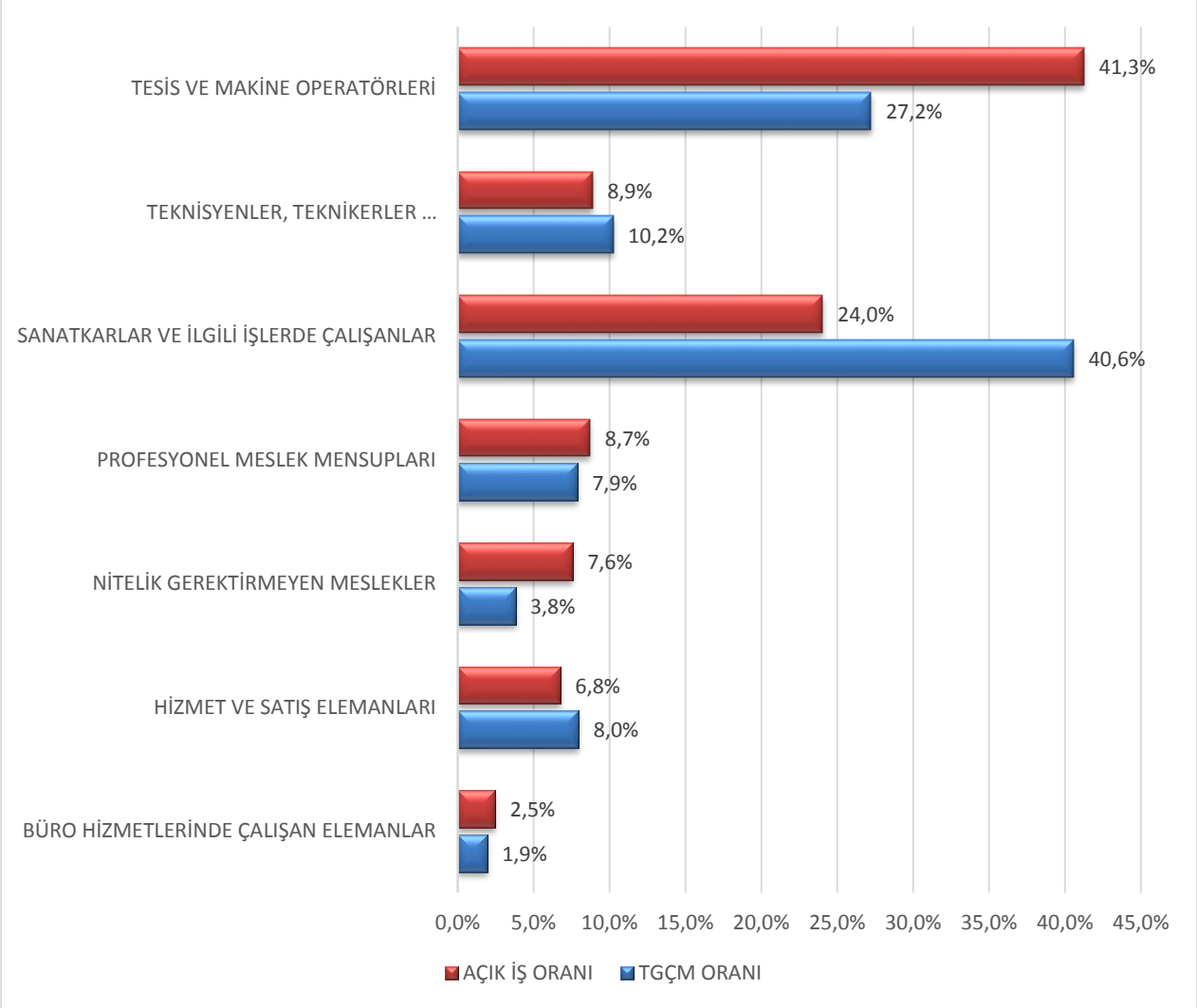

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Kahramanmaraş'ta Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunda % 41,3 açık iş oranı ve %27,2'lik teminde güçlük çekilme oranı tespit edilmiştir. Bu oranlar Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunu açık iş oranında ilk sıraya taşırken temininde güçlük çekilen mesleklerde bu meslek grubu ikinci sıradadır.

Açık iş oranında Tesis ve Makine Operatörü meslek grubu ilk sırada yer alırken Temininde Güçlük Çekilen meslek grubunda ilk sırada %40,6 oranıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Açık iş oranında ikinci sırada %24,0'la Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Tablo 46: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Pazarlamacı	4,9%
Makineci (Dikiş)	4,4%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	3,3%
Elektrikçi (Genel)	2,9%
Örgü Makinası Operatörü	2,4%
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	2,4%
Metal Levha İşçisi	2,3%
Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	1,8%
Açkı Ve Polisaj Tezgahı Operatörü-Metal İşçiliği	1,4%
Diğer	74,2%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen meslekler değerlendirildiğinde %4,9'luk oranla Pazarlamacı ilk sırada yer almaktadır. Makineci (dikiş) mesleği %4,4 oranıyla tabloda İkinci sırada yer alırken üçüncü sırayı %3,3'lük değerle Dokuma Makineleri Operatörü(dokumacı) mesleği almıştır.

İlimizde imalat ve inşaat sektörünün işgücü piyasasında diğer sektörlere oranla gelişmiş olması teminde güçlük çekilen mesleklerin asli belirleyicisi olmuştur. Özellikle tekstil ve konfeksiyon alanında faaliyet gösteren işyerlerinin işgücüne olan ihtiyacı göz önünde bulundurulduğunda Makineci(dikiş), Dokuma Makineleri Operatörü(dokumacı), Örgü Makinesi Operatörü mesleklerini teminde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilk sıraya taşımıştır.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

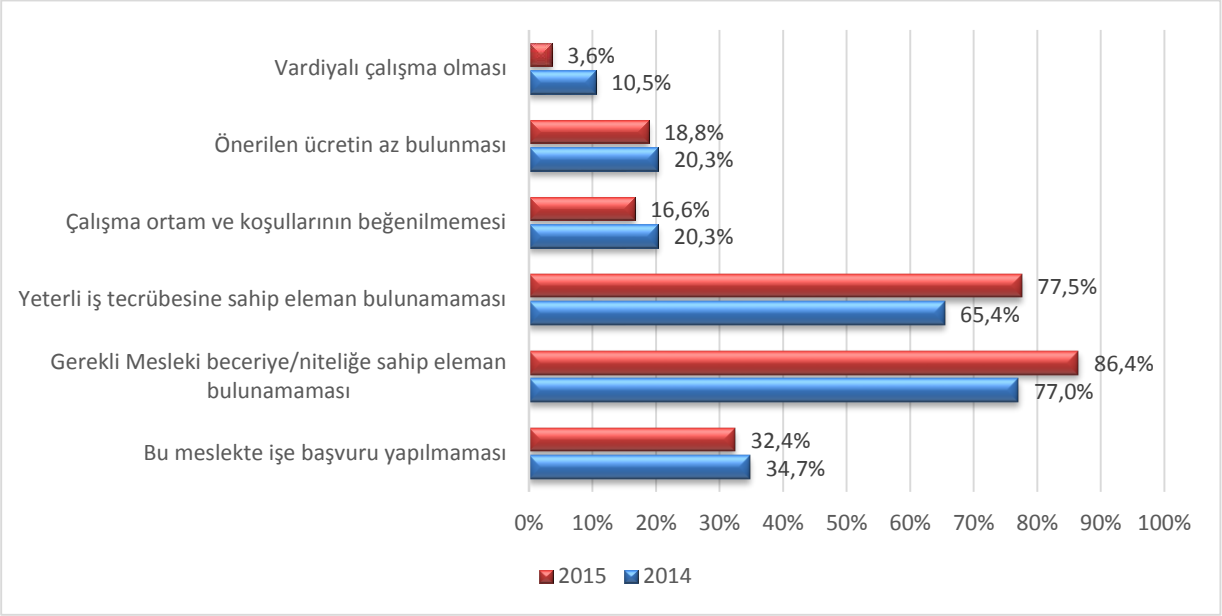

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 19'da karşılaştırılmıştır. Buna göre teminde güçlük çekilme nedeni olarak 2014'te %77,0; 2015'te %86,4 oranlarıyla her iki yılda ilk sırada "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması " yer almaktadır.

Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması her iki yıl için de ikinci gerekçe olarak tespit edilmiş olup bu gerekçe 2014'te %64,4 iken 2015'te yaklaşık 13 puanlık bir artışla %77,5 olarak tabloya yansımıştır.

Vardiyalı Çalışma Olması gerekçesi 2014'te %10,5 olarak tespit edilmekle birlikte 2015'te bu oran %3,6'ya gerilemiştir. Teminde güçlük çekilme nedenleri sadece işveren görüşlerini yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

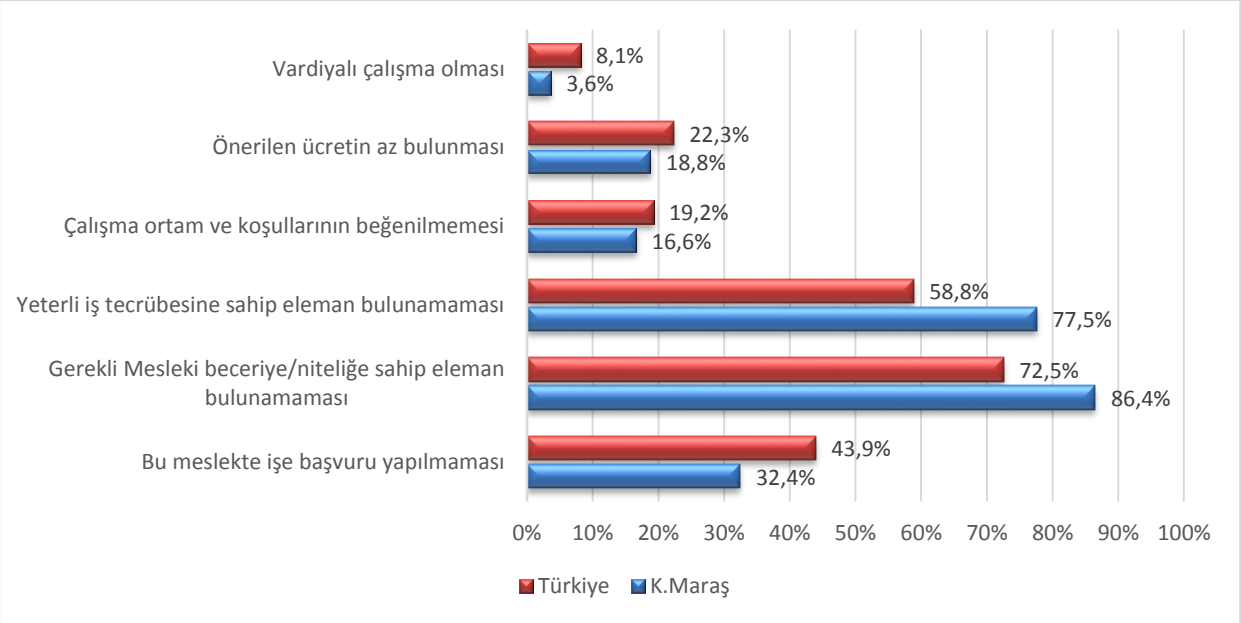

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Kahramanmaraş ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Kahramanmaraş'ta işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini ifade ettiği görülmektedir.

Teminde güçlük çekilme nedenlerinden; Vardiyalı Çalışma Olması, Önerilen Ücretin Az Bulunması, Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi ve Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması gerekçelerinin Türkiye geneli oranları İlimiz oranlarının üstündedir.

Tablo genel anlamda incelendiğinde eleman temininde işverenlerce aranan temel vasıf tecrübe ve mesleki yeterliliktir. Buradan hareketle işverenlerin nitelikli işgücünü bünyesinde yetiştirme konusunda istekli olmadığı, ihtiyacı olan nitelikli işgücünü doğrudan istihdam etme yoluna gittiği yorumu yapılabilir. Bu nedenle; istihdamı artırmaya yönelik çalışmaların mevcut işgücüne deneyim kazandırmaya, mesleki bilgi ve becerileri çağın gelişimine uygun olarak artırmaya yönelik olması gerekmektedir.

Grafik 21: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

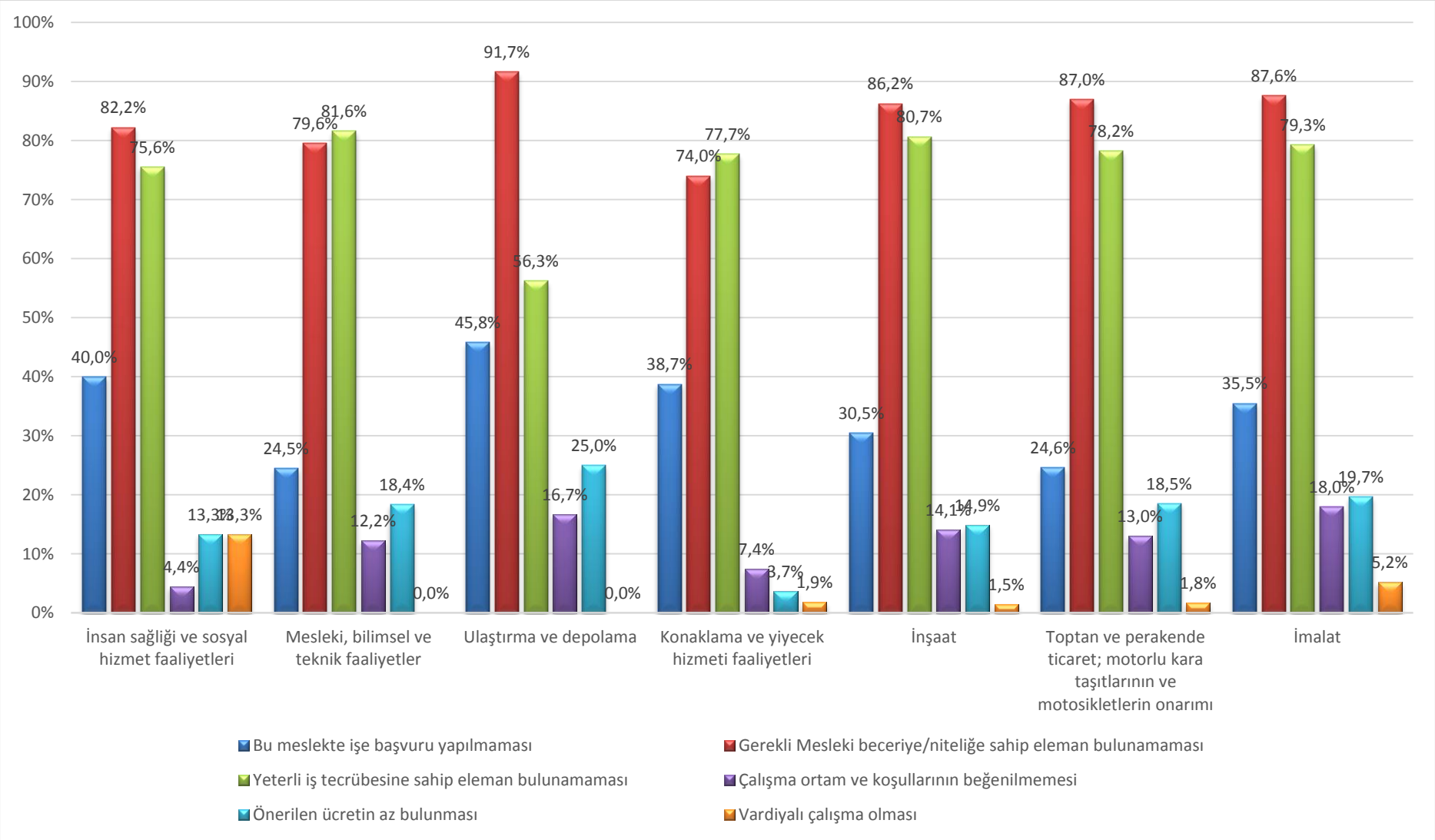

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinin dışındaki tüm sektörlerde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde ise, ilk sıradaki temin güçlüğü gerekçesi "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; "Vardiyalı Çalışma Olması" nedeninin, İnşaat ile Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

İlimizde sektörler içerisinde faaliyet yoğunluğu olarak ilk sırada yer alan İmalatta temin güçlüğü gerekçesi %87,6 oranıyla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ilk sırada yer almaktadır. Bu sektörde faaliyet gösteren işletmeler tekstil ürünleri özellikle de iplik üretimi ağırlıklıdır. Üretim sırasında oluşan tozlu ve sıcak ortamın çalışanlarca tasvip edilmemesi imalat sektöründe "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" seçeneğinin oransal olarak (%19,7) Ulaştırma ve Depolama sektöründen sonra ikinci sıraya taşımıştır. Çalışma kapsamında anket sorularının işverenlerce yanıtlanıyor olması bu sonucu işveren görüşü ekseninde ortaya çıkarmıştır. Çalışanlara yönelik böyle bir sorunun yöneltilmesi halinde özellikle imalat sektöründe "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" seçeneğinin ilimiz genel işgücü piyasası göz önünde bulundurulduğunda bu sonuçtan daha yüksek çıkacağı bir gerçektir.

"Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" en yüksek %25,0 oranı ile Ulaştırma ve Depolama sektöründe ortaya çıkmıştır. Bu sektörde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" gerekçesi %91,7'lik oranıyla yine en yüksek seviyede karşımıza çıkmakla birlikte diğer sektörlerde %75 seviyesinin üstünde bir oranla karşımıza çıkan "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" gerekçesi diğer sektörlere göre en düşük sevile olan %56,3 ile araştırma sonucu oluşan bu tabloya yansımıştır. "Bu Meslekte işe Başvuru Yapılmaması" gerekçesi de Ulaştırma ve Depolama sektöründe %45,8'la en yüksek orana sahiptir.

Genel anlamda incelendiğinde Ulaştırma ve Depolama sektörünün dışındaki sektörlerin birbirlerine yakın verilere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 47: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslek	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Pazarlamacı	5,4%	94,6%	65,9%	24,9%	31,4%	0,0%
Makineci (Dikiş)	35,4%	88,0%	92,8%	18,1%	14,4%	0,0%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	53,0%	100,0%	98,5%	7,6%	30,3%	30,3%
Elektrikçi (Genel)	0,0%	92,4%	95,9%	23,6%	23,6%	4,1%
Örgü Makinası Operatörü	22,8%	72,6%	85,3%	16,7%	20,9%	14,5%
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	36,9%	65,8%	83,3%	12,3%	0,0%	0,0%
Metal Levha İşçisi	39,1%	91,3%	63,0%	39,1%	28,3%	0,0%
Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	22,3%	80,4%	82,7%	0,0%	33,8%	0,0%
Açkı Ve Polisaj Tezgahı Operatörü-Metal İşçiliği	32,1%	89,3%	82,1%	0,0%	7,1%	0,0%
Muhasebeci	4,0%	92,0%	76,1%	4,0%	4,0%	0,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	40,0%	76,0%	64,0%	12,0%	12,0%	0,0%
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	0,0%	100,0%	100,0%	76,9%	0,0%	0,0%
Vater Makinası Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	80,0%	0,0%
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	34,6%	100,0%	82,7%	17,3%	38,9%	0,0%
Sıvacı	50,3%	100,0%	70,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	22,3%	95,5%	49,1%	64,3%	55,4%	0,0%
Aşçı	40,4%	73,1%	85,9%	13,6%	9,1%	9,1%
Gaz Altı Kaynakçısı	13,1%	95,6%	78,2%	0,0%	30,6%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	36,7%	36,7%	9,5%	63,3%	9,8%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Sektörler bazında olduğu gibi meslekler bazında da “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” gerekçeleri ön plana çıkmıştır. Bu iki gerekçenin %100 oranında temin güçlüğü çekildiği meslekler genel anlamda incelendiğinde ilimizde tekstil alanında faaliyet gösteren işletmelerin yoğunluğu tabloya yansımıştır denebilir. İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Vater Makinası Operatörü, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı mesleklerindeki her iki temin güçlüğü gerekçesindeki yüksek oran İlimizdeki işgücünün tekstil alanındaki bu meslekleri sürdürülebilir geçim kaynağı olarak görmemelerinden kaynaklanmaktadır. Gerek çalışma ortamı gerekse elde edilen gelirin asgari ücret düzeylerinde kalması tekstil alanında uzun süreli istihdamı mümkün kılmamaktadır.

Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması seçeneğinde ilk sırada %53 ile yine tekstile bağlı Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı mesleği yer almaktadır. İkinci sırayı %40, oranıyla Aşçı mesleği alırken yine aynı oranla (%40,0) Akaryakıt Satış Elemanı(pompacı) üçüncü sıradaki meslek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi gerekçesi değerlendirildiğinde ilk sırada %76,9 oranıyla “ İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)” mesleği tabloda yer alırken ikinci sırada %64,3 ile” Mermer İşçisi” mesleği karşımıza çıkmaktadır. Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle), Açkı Ve Polisaj Tezgahı Operatörü-Metal İşçiliği, Vater Makinası Operatörü, Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı Sıvacı, Gaz Altı Kaynakçısı mesleklerinde ise Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, temin güçlüğü çekme nedeni olarak görülmemektedir.

“Önerilen Ücretin Az Bulunması” nedeninde ilk sırada “Vater Makinası Operatörü” mesleği %80,0 ile yer alırken ikinci sırada %55,4 oranıyla Mermer İşçisi mesleği bulunmaktadır. Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı mesleğinde bu neden temin güçlüğü çekme gerekçesi olarak işverenlerce görülmemiştir.

Vardiyalı Çalışma Olması; araştırma kapsamına giren mesleklerden Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Elektrikçi (Genel), Örgü Makinası Operatörü, Aşçı meslekleri dışında temin güçlüğü çekme nedeni olarak görülmezken bu meslekler içerisinde en yüksek oran %30’la Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı mesleğinde görülmektedir.

Tablo 48: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Eleman Talebi	85%	86%
İEP	24%	21%
İşveren Danışmanlığı	33%	32%
Kurs	6%	4%
Mevzuat Danışmanlığı	27%	27%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Eleman temininde güçlük çeken ve eleman temininde güçlük çekmeyen işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları yaklaşık olarak aynıdır. Bununla beraber her iki işyeri durumu için mevzuat danışmanlığı hizmetinden faydalanma konusunda fark olmamakla birlikte, işgücü temininde güçlük çekmeyen işyerleri eleman talebi hizmetinde 1 puanlık farkla daha fazla faydalanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre daha fazla olduğu hizmet işbaşı eğitim programlarıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre Kurs hizmetinden daha fazla faydalandıkları görülmektedir.

Kahramanmaraş ilinde işyerlerinin yüzde 34,8'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 27'sinde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 49'u eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 49: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	63	84	147
Toptan ve perakende ticaret	34	42	76
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10	14	25
İnşaat	6	10	16
Ulaştırma ve depolama	1	14	15
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	10	12
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	1	7	8
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	4	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	0	2	2
Eğitim	1	1	2
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	1	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	1	1
Genel Toplam	121	192	313

Kaynak: İPA 2015

İmalat sektöründe faaliyet gösteren ve araştırma kapsamındaki 147 işyerinden 63'ü eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiş olup 84 işyerinde ise bu güçlüğün yaşanmadığı beyan edilmiştir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe vardiyalı çalışan toplam 76 işyerinin 34'nün eleman temininde güçlük çektiğini araştırma sonucuna yansımıştır. Tablonun üçüncü sırasında yer alan Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe vardiyalı çalışma yapan 25 işyerinden 10'unda temin güçlüğü varken 14'ünde temin güçlüğü yaşanmamaktadır.

Tablo genel rakamlar üzerinden değerlendirildiğinde 313 işyerinden 121'i temin güçlüğü çekmektedir. 192 işyerinde temin güçlüğü yaşanmamakla birlikte sektörel verilerde temin güçlüğü çeken işyeri sayılarının güçlük çekmeyen işyerlerinden az olduğu görülmektedir.

Ulaştırma ve Depolama sektöründe faaliyet gösteren 15 işyerinin yalnızca 1'i eleman temininde güçlük çektiğini ifade etmiştir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

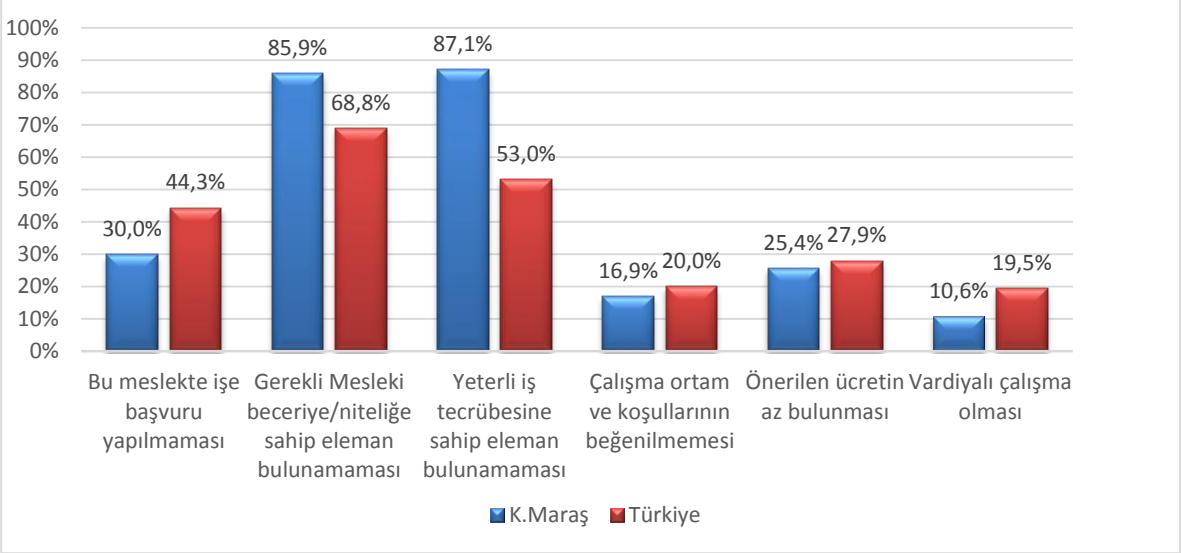

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırasıyla Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, Bu Meslekte işe Başvuru Yapılmaması gerekçeleri gelmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 19,5'tir. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki araştırma kapsamında hazırlanan anket işverenlere uygulanmaktadır. İşveren görüşlerinin sonucu bu yorum yapılmakta olup çalışanlara yönlendirilecek benzer bir anketin sonucunun farklı çıkabileceğini söylemek mümkündür.

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin temin çekme güçlüğü gerekçeleri Türkiye geneli verilerinden az da olsa farklılık göstermektedir. Kahramanmaraş ile Türkiye geneli oransal dağılımın değişmesiyle birlikte sıralama olarak da farklılık göstermektedir. Türkiye genelinde yüzde 68,8 ile Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ilk sırayı alırken Kahramanmaraş ilinde 87,1 ile Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ilk sırayı almıştır. İlimizde ilk sırada yer alan Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gerekçesi Türkiye genelinde %53,0 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 50: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
İmalat	75	84	159
Toptan ve perakende ticaret	13	14	27
İnşaat	4	1	5
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	0	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	1	1
Ulaştırma ve depolama	1	0	1
Genel Toplam	95	100	195

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta ihracat yapan işyerlerinden "Ulaştırma ve Depolama" ile "Madencilik ve Taş Ocakçılığı" sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

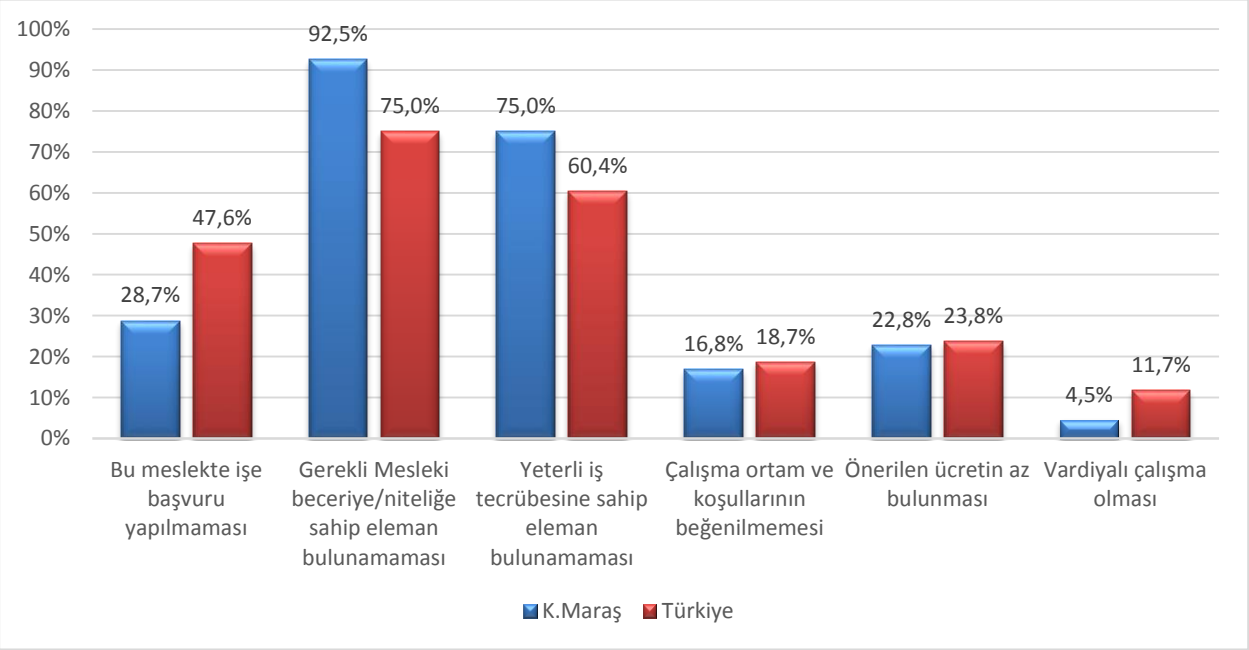

Kaynak: İPA 2015

İlimizde İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeniyle elemen temininde güçlük çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Kahramanmaraş ili sıralaması aynıdır.

Tablo 51: Yarı zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	12	12	24
Toptan ve perakende ticaret	14	6	20
Eğitim	2	12	14
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4	8	12
İnşaat	2	9	12
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	3	5
Ulaştırma ve depolama	0	4	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	2	3
Diğer hizmet faaliyetleri	2	0	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	41	58	99

Kaynak: İPA 2015

Yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı yarı zamanlı çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinden yaklaşık yüzde 40'ı eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Kahramanmaraş'ta Diğer Hizmet faaliyetleri ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleri dışında kalan yarı zamanlı çalışana sahip işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Yarı zamanlı çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 24'te sunulmuştur.

Grafik 24: Yarı zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

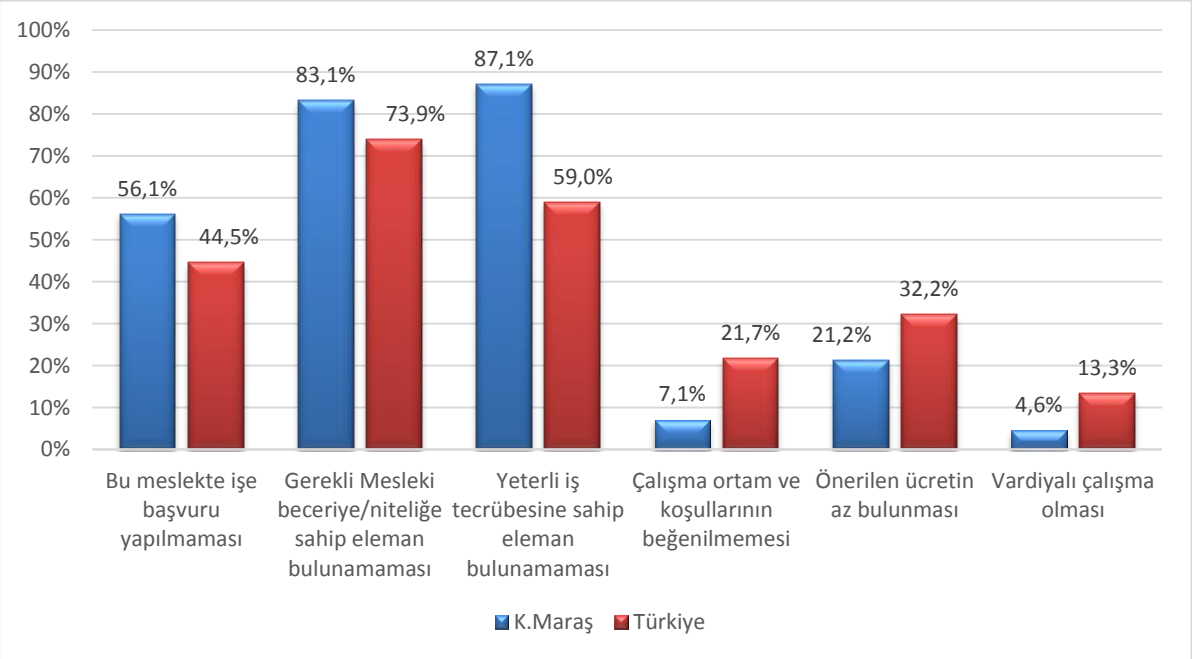

Kaynak: İPA 2015

Yarı zamanlı çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ile Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Kahramanmaraş ile Türkiye geneli sıralaması arasında farklılık mevcuttur. Kahramanmaraş ilinde yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin ilk sırasında Yeterli iş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelirken Türkiye genelinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunmaması ilk sırada yer almaktadır.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlerin 2016 yılı Mart-Nisan dönemini öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu anki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverene fikrim yok seçeneği de sunulmuştur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre net istihdam değişim oranları tablo 52'de gösterilmiştir.

Tablo 52: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	2,6%
İhracat Yapan İşyerleri	2,8%
Yarı zamanlı Çalışanı Olan İşyerleri	2,0%
Genel Toplam	4,8%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş'ta vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,6 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 2,8, yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 2,0 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 4,8'dir. Bu veriden hareketle ihracat yapan işyerleri kapasitelerini arttırma eğilimindedirler denebilir.

Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Kahramanmaraş'ta yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Kahramanmaraş, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya başlanmalıdır.

Tablo 53: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	24	22,4%
İnşaat	963	14,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	76	10,9%
Ulaştırma ve depolama	146	9,8%
Toptan ve perakende ticaret	429	6,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	176	4,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	10	4,7%
İmalat	1169	3,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	16	3,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	51	2,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	11	2,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	1,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	1,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-38	-2,3%
Eğitim	-35	-2,6%
Genel Toplam	2999	4,8%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri" ve "Eğitim" sektörleri olduğu görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir. Eğitim sektöründeki istihdam azalışı çalışmanın yapıldığı dönemde gerçekleşmesi planlanan dershanelerin kapatılması ve özel okula dönüşmesi projesindeki belirsizlikten kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

Kahramanmaraş'ta Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü yüzde 22,4 oranında 24 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 14,4'luk bir oranla bu sektörü İnşaat sektörü takip etmektedir ki burada da 963 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Çalışmanın uygulandığı dönemde mevsimsel şartların İnşaat sektörünün bekleme dönemi olması nedeni ile geleceğe dair istihdam artışı beklentisini ortaya çıkmıştır.

Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler sektörünün yüzde 10,9 oranında istihdam artışı beklentisi, ilin bu sektörde de hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir. İmalat sektörü oransal olarak ilk beşe giremese de yüzde 3,2 artış oranı ve 1169 kişilik istihdam artışı sayısı ile ilk sırada yer almaktadır. İstihdam artış sayısında imalat sektörünü sırasıyla "İnşaat" ve "Toptan ve Perakende Ticaret" takip etmektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Kahramanmaraş'ta NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha yüksek olsa da artış beklentisi belirli sektörler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri" ve "Eğitim" meslek grubu bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 54: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	23	13,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1089	7,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	395	4,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	966	4,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	230	3,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	168	3,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	65	2,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	60	1,3%
Yöneticiler	3	0,3%
Genel Toplam	2999	4,8%

Kaynak: İPA 2015

Kahramanmaraş 'ta meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 1089 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" ve "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yüzde 13,2 ile "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubunun ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar yüzde 7,9, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu için ise yüzde 4,6 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı ön görülmektedir. En düşük artışın beklendiği "Yöneticiler" meslek grubunda ise 1 kişilik artış yüzde 0,3'lük bir dilime tekabül etmektedir.

Tablo 55: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi
Sıvacı	İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)
Beden İşçisi (Genel)	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Kuyumcu
Makineci (Dikiş)	Su Yalıtımcısı
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Diğer Öğretmenler
Örgü Makinası Operatörü	Dökme Beton İmal İşçisi
Soğuk Demirci	Türkçe Öğretmeni
Ağır Kamyon Şoförü	Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim
İnşaat Boyacısı/Boyacı	Ekmek Ustası
Elektrikçi (Genel)	Coğrafya Öğretmeni-Ortaöğretim
Ütücü	Sıvacı (Çimento Alçı)
Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi
Sıvacı	İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)

Kaynak: İPA 2015

En fazla Net istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla Net istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasında istihdam yönlendirilmelerinin doğru yapılması açısından önemli bir çalışmadır. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik etmek amaçlanmaktadır. Toplam 260 farklı meslekte 3 bin 436 kişilik istihdam artışı beklenirken, 74 farklı meslekte de 437 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 56: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Yarı zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Örgü Makinası Operatörü	Beden İşçisi (Genel)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Beden İşçisi (Genel)	Örgü Makinası Operatörü	Makineci (Dikiş)
İplik Eğirme Operatörü	Makineci (Dikiş)	Minibüs Şoförü
Dokuma Makineleri Operatörü	Paketleme İşçisi (El İle)	Beden İşçisi (Genel)
Paketleme İşçisi (El İle)	İplik Eğirme Operatörü	Garson (Servis Elemanı)
Ağır Kamyon Şoförü	Ütücü	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı
Reyon Görevlisi	Metal Levha İşçisi	Kasiyer
Beden İşçisi (İnşaat)	Metal Pres Makinesi Operatörü	Direksiyon Eğitmeni
Metal Levha İşçisi	Bobin Kırıcı-İplik	Plastik Kırma Makine Operatörü
Bobin Kırıcı-İplik	Harman Hazırlama İşçisi (Tekstil)	Hayvan Bakıcısı
Harman Hazırlama İşçisi (Tekstil)	Cer Makinesi Operatörü-Tekstil	Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı
Kasiyer	Dokuma Makineleri Operatörü	Ütücü

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Beden İşçisi (İnşaat) olmasına rağmen vardiyalı çalışma ve ihracat yapılan işyerlerinde ise Örgü Makinası Operatörü ön plana çıkmıştır. Yarı zamanlı çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Şoför (Yolcu Taşıma) mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 57: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artış	İstihdam Azalış	İstihdam Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	7,7%	0,0%	46,2%	46,2%
İmalat	22,9%	3,8%	30,8%	42,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	12,5%	0,0%	62,5%	25,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İnşaat	20,8%	4,5%	27,1%	47,5%
Toptan ve perakende ticaret	23,8%	3,2%	29,1%	43,8%
Ulaştırma ve depolama	32,0%	4,0%	28,0%	36,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17,4%	3,2%	31,8%	47,6%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	16,7%	0,0%	66,7%	16,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	16,7%	0,0%	33,3%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,0%	4,0%	28,0%	48,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20,4%	0,0%	33,8%	45,9%
Eğitim	8,3%	10,0%	38,3%	43,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	31,3%	0,0%	43,8%	25,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	40,0%	0,0%	20,0%	40,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	33,3%	11,1%	22,2%	33,3%
Genel Toplam	22,1%	3,8%	30,8%	43,3%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamına giren Kahramanmaraş'taki işyerlerinin yaklaşık yüzde 43,3'ünün geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Kahramanmaraş'ta işyerlerinin yüzde 30,8'i istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Kahramanmaraş ilindeki işyerlerinden yüzde 22,1'i istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 3,8'si istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir.

Kahramanmaraş'taki işverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin Türkiye geneline göre daha pozitif yönde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Kahramanmaraş'ta en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 40,0 ile "Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor" sektörü iken en çok azalış beklentisi 11,1 oranıyla Diğer Hizmet Faaliyetlerindedir. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi sektöründen derlenen verilere göre bu sektörlerde ne artış ne de azalış beklenmemektedir ve hiçbir değişiklik olmayacağı yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Bunun yanı sıra yüzde 66,7 gibi yüksek bir oranda Bilgi ve İletişim sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Kahramanmaraş İşgücü Piyasası Analizi raporunun, Talep Araştırması çerçevesinde en önemli amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Kahramanmaraş ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir.

16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, araştırmada yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucu iki ana başlık altında toplanmıştır. Birincisi işgücü piyasasının genel görünümü ikincisi ise işgücü piyasası talep araştırma sonuçları. Özellikle işgücü piyasası talep araştırması neticesinde ilimizin işgücü durumuyla ilgili önemli verilere ulaşılmıştır.

2015 yılı Mart-Nisan aylarında yapılan araştırma neticesinde toplamda 964 adet açık iş tespit edilmiştir. Tespit edilen açık işlerin sektörel dağılımlarına bakıldığında 650 açık işle imalat sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İmalat sektörünü ikinci sırada 143 açık işle toptan ve perakende ticaret izlerken üçüncü sırada ise 72 adet açık işle inşaat sektörü yer almaktadır. Ayrıca tespit edilen açık işlere 132 kadın, 418 erkek çalışan işverenlerce talep edilmişken, cinsiyet öncülü olmayan toplam 414 açık iş araştırma neticesinde ortaya çıkmıştır. %43,4 erkek %13,7 oranında kadın çalışan ihtiyacı söz konusuyken %43,0 oranında da cinsiyet koşulu olmayan açık iş bulunmaktadır. Kadın iş gücü talebinde en yüksek sayı 21'le Pazarlamacı mesleğinde görülürken erkek işgücü talebi en yüksek 30'la Elektrikçi (genel) mesleğinde karşımıza çıkmaktadır. Cinsiyet ayrımı olmayan meslek taleplerinde en yüksek sayı 146 kişiyle İplik Eğirme Operatörü iken ikinci sırada 31 kişilik açık işle Makineci (Dikiş) mesleği yer almıştır.

Araştırmada 17 sektörün dördünde açık iş bulunmamakla birlikte 13 sektörde boş pozisyon tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada 1564 işyeriyle birebir görüşülmüş olup bu görüşme neticesinde 205 işyerinde açık iş olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya konu olan işyerlerinin %13,1'inde açık iş bulunduğu belirlenmiştir. Açık işi bulunan işyerinin sektörel dağılımına bakıldığında imalat sektöründe faaliyet gösteren 452 işyerinin 90 tanesi açık işi olduğunu beyan etmiştir. Bu rakamları diğer sektörlerle karşılaştırdığımızda sayısal olarak en yüksek açık işin imalat sektöründe olduğu tespit edilmiştir. Sayısal

olarak en çok açık işin bulunduğu imalat sektöründe %9,8 kadın, %42,4 erkek çalışan talebi bulunmakla birlikte cinsiyet tercihi olmayan açık iş %47,8 oranındadır.

Sayısal olarak en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu 398 kişilik açık işle Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu %24,0'lık oranı ve 232 açık iş talebiyle ilimiz iş gücü talebinde ikinci sırada yer almaktadır. İlimizde tekstile bağlı açık işlerin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Açık iş sayılarında mesleğe göre dağılımın ilk beş sırasında İplik Eğirme Operatörü, Makineci(Dikiş), Vater Makinesi Operatörü, Örgü Makinesi Operatörü ve Kumaş Boyacısı meslekleri yer almaktadır.

İlimizde özel sektör işyerlerinin işgücü ihtiyacında öncelikli beceri olarak %67,6 oranıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe belirtilmiştir. İkinci sırayı %61,6 oranıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi almıştır.

İşyerlerinin kuruluş tarihleri dikkate alınarak oluşturulan açık iş verilerinin bulunduğu tabloda açık iş sayısının 249'la en yüksek olduğu işyerleri 15-19 yaş aralığına sahip olanlardır. 5-9 yaş aralığına sahip işyerlerinde 229 açık iş tespit edilmiş olup 0-4 yaş aralığında faal işyerlerinden ise 168 kişilik açık iş tespit edilmiştir.

İlimizde temininde güçlük çekilen meslek bildiren 544 işyeri araştırma kapsamında tespit edilmiştir. Bu işyerinden 201 tanesi imalat sektöründe faaliyet gösterirken 152 tanesi de Toptan ve Perakende Ticaret alanında faaliyet göstermektedir. İnşaat sektöründe de 69 işyeri eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışan meslek gruplarında temin güçlüğü çekilen eleman sayısı 811'dir. Aynı meslek grubunda açık iş eleman sayısı 232 olarak tespit edilmiştir. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda temininde güçlük çekilen kişi sayısı 544'dür. Bu meslek grubunda 398 kişilik açık iş bulunmaktadır. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda ise 205 kişilik temin güçlüğü çekilirken 85 kişilik de açık iş tespit edilmiştir.

Meslek grupları itibarıyla net istihdam pozitif yönlü değişim oranları incelendiğinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu 1089 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili işlerde Çalışanlar iken bunu 966 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu takip etmektedir. Üçüncü sırada 395 kişi ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almaktadır. İlimiz genelinde net istihdam değişimi 2999 olarak tespit edilmiştir. Bu verilerden hareketle ilimizde istihdam artışı öngörüldüğünü, özellikle Sanatkârlar ve İlgili işlerde Çalışanlar meslek grubunda ilerlemenin daha fazla olacağını söylemek mümkündür.

Net istihdam artışı öngörülen meslekler; Beden İşçisi(İnşaat), Sıvacı, Beden İşçisi (Genel), İplik Eğirme Operatörü ve Makineci (Dikiş) şeklinde ilk beş sırada yer almaktadır. İstihdam artışı öngörülen Makineci(dikiş) ve İplik Eğirme Operatörü meslekleri tekstil alanında çalışma imkânı bulduğundan, tekstilin ilimizde büyüme evresini sürdürdüğünü söylemek mümkündür.

Araştırma neticesinde ortaya çıkan önemli bulgular yukarıda özetlenmiştir. İlimiz işgücü piyasasının sayısal verilerle desteklenmiş bu genel durumundan hareketle Kahramanmaraş'ta istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir:

*İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.

*TR63 bölgesinde tarım ve tekstil sektörünün ağırlığından ötürü bu sektörde meydana gelecek olası daralma tarımdan ayrılan kesimin kente göç etmesine neden olabilir. Bu nedenle, tarım sektöründen ayrılan kişiler ve özellikle kadınlar göz önüne alınarak bu bireylerin istihdamını sağlayacak eğitim faaliyetleri düzenlenmesi de gerekmektedir.

*İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.

*Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.

*Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dâhil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.

*Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.

*Özellikle imalat, toptan ve perakende ticaret ve diğer sektörlerde beklenen istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere eğitimler ve araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hane Halkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ ➡ Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336

IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924

VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki

seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İş}sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini

gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü

(TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15	1.203	28	47	29	2,3%	2,4%
İmalat	327	14.685	481	777	921	3,2%	6,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	258	2	33	46	0,8%	17,8%
İnşaat	439	7.066	126	466	566	1,8%	8,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	403	8.100	313	486	466	3,7%	5,7%
Ulaştırma ve Depolama	64	3.397	64	94	39	1,8%	1,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	195	7.524	430	495	201	5,4%	2,7%
Bilgi ve İletişim	4	121	2	12	1	1,6%	0,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	218	1	2	21	0,5%	9,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	21	283	29	28	19	9,2%	6,6%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	63	553	38	115	48	6,5%	8,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	55	2.063	103	121	228	4,7%	11,0%
Eğitim	89	2.192	26	57	-25	1,2%	-1,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	47	1.740	95	97	137	5,2%	7,9%
Kültür, Sanat ve Spor	6	66			8	0,0%	12,7%
Diğer Hizmetler	76	689	33	33	28	4,6%	4,0%
Genel Toplam	**1.825**	**50.164**	**1.771**	**2.865**	**2.732**	**3,4%**	**5,4%**

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri KAHRAMANMARAŞ

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Kahramanmaraş ilinde 59 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 36 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 36 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Kahramanmaraş ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 36 işyerine soru kağıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin 11 tanesi Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Tablo 58 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	11	33	3	36
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4	14	7	21
Diğer hizmet faaliyetleri	4	13	6	19
İmalat	4	13	1	14
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	15	0	15
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	13	1	14
Ulaştırma ve depolama	2	6	0	6
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	3	5	8
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	5	1	6
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	1	3	4
Bilgi ve iletişim	1	1	0	1
İnşaat	1	1	0	1
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	1	0	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	1	0	1
Toplam	36	120	27	147

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 14 sektörde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 147 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yüzde 18'i kadın, yüzde 82'si erkektir. En fazla işyeri ve en fazla çalışan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

36 işyerinden 4 tanesinde 9 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık işi olan meslekler Beden İşçisi (İnşaat) (4 kişi), Bayan Kuaförü (2 kişi) şeklindedir.

Toplamda 19 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde en fazla güçlük çekilen meslekler Kese ve Köpük Masörü, Bayan Kuaförü (5 kişi) ve Beden İşçisi (İnşaat) (3 kişi) şeklindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 84 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından yüzde 79 yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından ve yüzde 37 oranında önerilen ücretin az bulunmasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Kahramanmaraş ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 8 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Bayan Kuaförü	4		
Ahşap Mobilya İmalatçısı	3		
Satış Danışmanı	2		
Vinç Operatörü	2		

Kaynak: İPA 2015

Bayan Kuaförü mesleğinde hem Açık İş vardır hem de Temininde Güçlük Çekilen ve İstihdam Artışı Beklenen meslek olarak görünmektedir.